

ANT

Haftalık Dergi • 30 Temmuz 1968 • Sayı: 83 • 125 Kuruş

**BU
CİNAYETİN
HESABI
SORULACAK**

TRÜSTAV

HAFTANIN NOTLARI

İtibarlı misafir!

Tunus Cumhurbaşkanı Bourguiba ve oğlu Boğazın serin sularında dinlenip tatanak resepsiyonlarda ağırlandıktan sonra yurdumuzdan ayrıldılar. Arap dünyasında itibarlı yada «akıl yolu» paravanası arkasında Birleşik Devletler ve Batı Almanya gibi emperyalist güçlerin dümensuyunda «bölüce» bir politika izleyen Tunus'u yöneticiler, tıpkı Türkiye'de olduğu gibi, sendikalara, gençlere ve muhalefete karşı coplu bir politika izlemektedirler. NATO ve 6. Filo'yu lanetlemek üzere Türkiye'de sokaklara dökülen gençlerin iktidar polisi tarafından bastırılması, Başkan Bourguiba ve oğlu Junior'u hiç gasıtmamış olsa gerektir. Tunus, bilindiği gibi, uzun süredir BAC ve ötekilerle arap ülkelerine karşı «İslam Paketi» nin destekçisi olarak Suudi Arabistan ve İran'ın safında yer almaktadır. Türkiye'deki dümensuyu politikacıları, kendileriyle aynı zihniyetteki Tunus Cumhurbaşkanı'nı Boğazda ağırlamaktan müstesna bir sevk duyduklarını her halleriyle belli etmişlerdir.

FKF'ye baskın

■ Polis'in «bomba aramak» gerekçesiyle baskın yapmasından bir gün sonra Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği binası, emüliyetçis olduklarını iddia eden bazı AP militanları tarafından basılmış ve FKF'li iki genç bıçakla yaralanmıştır. Sağcı gazetelerin FKF'lilerin bir tecaüzü gibi gösterdikleri bu olay üzerine yayınlanan bildiride «Türk halkının uyanması yolunda çaba gösteren gençlik örgütleri ve FKF üzerine iktidar gevreklerince sinice oyunlar düzenlenmektedir» denildikten sonra saldırılarına şu ihtarda bulunulmaktadır: «Bu saldırıyı düzenleyenler sunu kesinlikle bilmelidirler ki, Türk gençliği, hele sosyalist gençlik, saldırılarla hiçbir şekilde susturulamaz. Çünkü, Türk emekçisinin aydınlık Türkiye'yi kuracağına inanmıştır. Çünkü tam bağımsız ülkesinin kurulması yolunda son Amerikan neferi yurdumuzdan kovuluncaya kadar savaşmaya andılmıştır» denilmektedir.

Toprak kavgası

■ AP iktidarı tarafından korunan ağaların baskısı gün geçtikçe artmakta ve yoksul köylüler topraklarını ağalara terk etmek zorunda bırakılmaktadır. Elmalı olaylarından sonra Polatlı'nın Beyobası köylüleri ile ağalar arasındaki ihtilaf, 1500 dönümlük ekili arazinin Ankara ve Çankırı'dan getirtilen jandarma birliklerinin kordonu altında ağalar tarafından bğılmesi ve buna engel olmak isteyen köylü kadınların jandarmalar tarafından dövülmesiyle sonuçlanmıştır. Köylülerin kurduğu bir heyetin Ankara'ya giderek Köy İşleri Bakanlığı'na durumu anlatması da sonuç vermemiş, jandarma himayesinde bğılan ekim, ağalar tarafından ilçe ye taşınmıştır.

Hesap soruluyor

■ İstanbul mahalli seçimlerinde AP oylarının iptalinden ve Amerikan 6. Filosu'nu protesto olaylarından sonra ne yapacağını şaşırarak Başbakan Demirel, edisiler alışverişte görüne kabllinden, Ankara köylülerine giderek bazı tesisleri açmağa başlamıştır. Sefaletin pençesindeki köylülere yetiştirecekleri inekler konusunda nasihatlar veren Demirel'in lafları karın doyurmaz. Tolu halk her gittiği yerde kendisinden hesap sormaktadır. Gazd Mahallesinde de vatandaşlar Demirel'i yol ve okul istekleriyle karşılamışlar, «Yolumuz var ki ben buraya geldim» deyince de, «Siz buraya gelmeden bir gün önce bu yolu greyderlerle açtılar. Bu greyderi sizin için değil, bizim için yola vursunlar» karşılığı vermişlerdir.

Protesto ediliyor

■ Eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Atatürk Enstitüsü geref üyeliğine seçilmesi harısında tepkiler devam etmektedir. İstanbul'daki halkvelelerinden yedistinin yöneticileri bir basın toplantısı yaparak bu geref üyeliğinin en kısa zamanda Bayar'dan gert alınmasını istemişlerdir.

TİP cevap verdi

■ GP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu'nun TİP'i suçlayan ve «Her vasıtaya başvurarak, her fırsatı kullanarak Türkiye'yi bir cehenneme çevirmek istedikleri apalık görülmektedir» denilen bildirisine TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın bir karşı bildiri ile cevap vermiştir. TİP bildirisinde, Feyzioğlu'nun «Amerikanca yeni bir hükümette başbakanlık sandalyesine oturmanın ince hesapları içinde olduğu belirtilmekte ve şöyle denilmektedir: «Dış politikamız, yalnız Türkiye menfaatlerine göre tezgahlanmalı ve bütün mazlum milletlerin menfaatleriyle de gelişmemelidir. Bunun için bağımsız ve bloklar dışı bir politika izlemek gerekir».

Che'nin anıları

■ Che Guevara'nın Gerilla Günlüğü'nü Küba Hükümeti'ne satışı iddia edilen ve hayatını tehlikede gördüğü için St. Li'ye kaçan Bolivya İşçileri Bakanı Antonio Arguedas'ın Küba'ya sığınacağı açıklanmıştır. El Diario Gazetesinin bildirmesine göre ise, Che Guevara'nın günlüğünü, Arguedas'ın halen Birleşik Amerika'da yaşayan Küba'nı danışmanı Julio Gabriel Garcia, 27 Haziran'da Küba Hükümeti'nin ajanı olan Yüzbaşı Arsenio Hernandez Cubillas'a vermiştir. Öte yandan, Guevara'ya karşı harekate katılan Roberto Gajardo adındaki bir subay, Che'nin izinin, Bolivya'da 30 yıl hapsedi mahkûm edilen Regis Debray sayesinde bulunduğunu İleri sürmüştür.

Ferruh Doğan'ın karikatürleri

Arkadaşımızın Ferruh Doğan'ın karikatürleri, Yugoslavya'nın en önemli satirik dergisi olan «JEK» de özel bir sayfa olarak yayınlanmıştır. Geçen haftalarda bir Avrupa seyahatine çıkan Ferruh Doğan, aynı zamanda, Yugoslav Radyosu'nda Türk karikatürleri üzerine bir konuşma yapmıştır.

ANT'nin sorgusu

■ ANT'nin 78. sayısında Sunay'ın TİP ve öğretmenler hakkındaki sözleri üzerine yazdığı «Asil Felâket Getirecek Olan Sunay'ın Zihniyetidir» başlıklı yazıdan dolayı dergimiz sahibi yazıdan dolayı sorumlu Müdürümüz Alpay Kabacık hakkında Cumhuriyet Savcılığı yeni bir soruşturma açmıştır. Savcılık, yazıda Cumhurbaşkanı'na hakaret edilerek T.C.K.'nın 158. maddesinde ilal edildiğini İleri sürmektedir. Özgüden, sorgusunda, bu yazıyı Sunay'ın anayasada kendisine tanınan yetkilerin sınırlarını aşarak bir siyasi partisi ve bir meslek grubunu suçlaması üzerine kaleme aldığını ve Sunay hakkında bizzat Sunay'ın kullandığı kelimeleri sarfettiğini belirtmektedir. «Bu kelimeler Sunay'ın ağızından çıktığı zaman suç sayılmıyorsa, bizim kullanmamız halinde de suç sayılmamak gerektir. Kaldı ki, bu yazıda ben, Cumhurbaşkanlığı'nın yüceliğini Sunay'a karşı savundum. Cumhurbaşkanlığı'nı küçük düşürme söz konusu ise, bunu bizzat Sunay yapmıştır demektir. Kabacık da yazıyı, Cumhurbaşkanı'na hakaret kasdı görmediği için yayınladığını bildirmiştir. 158. maddenin öngördüğü ceza 4,5 yıla kadar haptir.

Hyde park savası

■ Amerika aleyhinde İngiltere'de de öldetli gösteriler olmaktadır. Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni desteklemek üzere yürüyüş yapan gençlerle polisler arasındaki çatışmalarda 27 kişi yaralanmıştır.

Ş. Yalçın için karar

■ Koyulmuş Savcısı İken yazdığı bilimsel yazılardan dolayı bakanlık emrine alınması ve hakkında T.C.K.'nın 142. maddesine göre bir başka savcı tarafından dava açılan Şiar Yalçın'ın Yüksek Savcılar Kurulu'na yaptığı İtiraz'a karşı 10 oyla reddedilmiştir. Bunun üzerine Şiar Yalçın Danıştay'a hitazda bulunmuş ve nöbetçi heyet oy bğlığıyle tchiri İcra kararı vermiştir. Danıştay'ın bu kararın üzerine Bakanlığın Şiar Yalçın'ı görevine İade etmesi gerekmektedir.

İşçinin yas günü

■ Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yürütme Kurulu bir bildiri yayınlarak 24 Temmuz'u anayasaya aykırı olarak çıkarılan 274 ve 275 sayılı kanunlarla yürürlüğe girdiği dolayısıyla «yas günü» olarak İlan etmiştir. DİSK bildirisinde, toplu sözleşme, grev ve İlahvile 3-gü bu yasaların anayasa teminatında olan işçinin sendika hürriyetini yokettiği belirtildikten sonra işçi sınıfının gerçek temsilcileri Meclis'te çoğunluk sağlayarak sosyal hayatımıza denge getirinceye kadar bugünü yas günü olarak hatırlamaya ve uygulamaları protestoya devam edileceği açıklanmakta ve şöyle denilmektedir: «İşçileri kurgunlatan, hapse atan, haklarını çalıran, onları sarı sendikalara zorla yadılan ortamı sağlayan bu yasalar için hayram yapmıyor, yas tutuyoruz. Anayasa'nın ekonomik ve sosyal hakların tümü işçilere sağlanmaya ve anayasa dışı yasaların tümü yürürlükten kaldırılmaya kadar mücadelemiz sürdürülecek ve ergeç zafar bu uğurda bğingile mücadele edenlerin olacaktır» Buna karşılık, egemen sınıfların dümensuyundaki Türk İş. 24 Temmuz'u bayramı olarak kutlamış ve sosyalistlere dünsatarak kendi sınıfına İhanetini bir kere daha ortaya koymuştur.

Siyah iktidar

■ Amerika'da siyah iktidarı hareketini yürüten iki zenci kuruluştur, «Kara Panterler» He «Snicks», bir zenci partisinin kurulması için hazırlıklara başlamışlardır. Snick'in eski başkanı ve şimdiki Uluslararası İşçiler Komisyonu Başkanı olan James Forman, bu konuda yaptığı açıklamada, «Ancak, Amerika'daki zenci kuru hıplarının eğitilince arızan baki gücüne karşı koyabilmek üzere birleşmelerini sağlamalı olduğunu belirtmiştir. Forman'a göre, «Baskı güçlerinin gittikçe artması, kendisini, beyazların istihlamlaması, zenci İlderlerinin öldürülmesiyle göstermektedir» Bu büyük İttifakın hırcımları arasında Snick'in Washington'daki Başkan ve Siyah İktidar Hareketi'nin İlderli Stokely Carmichael de bulunmaktedir. Carmichael, aynı zamanda, gertinin kuracağı güle hırcımları da başbakanıdır.

Uçak kaçırdılar

■ Filistin Kurtuluş Hareketi komandolarının İsrail Hava Yolları ELAL'ın Roma Toluve havalimanından birini Cesayir'e hırsıyla sorlayarak uçağı elkoymaları olayı anda gelişmektedir. Filistin mücahidleri ota geçirdikleri uçağı «Filistin Kurtuluş Hareketi» ismi adını koymuşlardır. Telaviv'te bütün protestolarına karşılık Cesayir Hükümeti uçağı sınırlılık geri vermeye niyetli görünmemektedir. Arap çevreleri, ELAL'ın normal bir havacılık hizmeti yapmadığını ileri sürmekte ve İsrail - Arap savaşında bu uçakların İsrail Ordusu'na bağlı birliklerden yedek parça taşıdığını iddia etmektedir. Olay Telaviv'de gerginlik yaratmış olup daha vahim gelişmelerle sel anının mahkemeleridir.

İranlı öğrenciler

■ Fransa'daki yabancı işçi ve öğrencilerden 160 kişi son zamanlarda sınır dışına çıkarılmıştır. Bunlar arasında 100 İranlı öğrenci de bulunmaktadır. İranlı Öğrenciler Konfederasyonu'nun yayınladığı bildirisi göre, bu öğrenciler Fransa'dan çıkartılmakla kalmayıp İran'ın diktatörlerine teslim edilmişlerdir. Sebep ise, bu öğrencilerin Fransa'daki gençlik hareketlerine katılmalarıdır. Konfederasyon, öğrencilerin hayatında ciddiye ettiklerini açıklanmış ve bu hareketli bir coşkuyla olarak altıendirerek protesto etmişler.

ANT yazarına ödül

■ Türkiye Milli Savunma, Uluslararası ve Yabancı Askeri İşyerleri İşçileri Sendikası (TU-NATOS)'un gazeteciler arasında düzenlediği yarışmada arkadaşımızın Faruk Sensoy ile süre önce ANT'ta yayınlanan «Amerikan Üstlerinin boyunda neler gördüm?» başlıklı röportajı ile röportaj dalında birinci seçilmiştir.

Gençlik Festivali

■ Dünya Gençlik Festivali'nin dokuzuncusu bu kez «Dayanışma ve Barış» sloganıyla Sofya'da yapılmaktadır. On gün sürecek olan festivale 130 ülkeden mensup 15.000 delega ve 10.000 gönüllü katılmaktadır. Festivalde yurdumuz kültür gösterisi yanında dünya'nın önde gelen politik ve ekonomik sorunları tartışılacaktır. Festivalin ikinci günü «Kahraman Vietnam Halkına ayrılmıştır. Tartışılacak konular arasında sosyalizm ve kapitalizm, gençlik ve politikas, ıktıl ve toplama, «Avrupa güvenliği ve gençlik», «Amerikan emperyalizminin karşı savaş» da bulunmaktadır.

Tasminat ödeyecek

■ AF Millîyetlik ve Son Havada Yazarı Tokin Erer, İnsan Küpük Olunca başlıklı yazdığı yandan dolayı mahkûm olmuştur. Yargıtay'da onaylanan karara göre, Erer, İnsan Belçuk ve Reşit Erduran'a 5'er bin lira tasminat ödeyecektir.

Daha da kısıldı

■ Amerikan Senatosu Dış İşleri Komisyonu, «1969 dönemi dış yardım programında yeni bir kısıtlı yapılarak yardımın toplamı 1 milyar 945 milyon 900 bin dolarla indirmiştir. Komisyon, yardımın kullanılmasıyla ilgili şartları da sertleştirmiştir. Yeni bir madde ile Türkiye, Yunanistan, İsrail, İran, Maltayıcı Çin, Güney Kore ve Filipinler'e tanınan istisnai hakları da tasarıdan çıkartılmıştır. Buna göre, Türkiye de yardım fonlarının fiye ve jet uçağı gibi modern savaş araçlarının finansmanında kullanılması yasaklanmıştır. Tasarı Senatede kabul edilirse, Türkiye'de, 1969 döneminde, Amerika'dan alacağı jet savaş uçakları için para ödenecek zorunda kalacaktır. Böylece, AF İktidarının dışı bağladığı Amerikan yardımı iyice kısıtlanmıştır.

Bolivya'da buhran

■ Che Guevara'nın anılarının işleri Bakanı Argüdas tarafından Küba Hükümetine satıldığı anlaşılmıştır ve bakanın Küba'ya iltica edeceğini bildirmesi üzerine Bolivya adamakıllı karışmış ve Bolivya Hükümeti toptan istifa etmek zorunda kalmıştır. Ayrıca, Devrimci Ulusal Hareket'in yöneticilerinden Senador Raul Lema Pelaez, eski hükümet üyelerinden Jauregui ve Millîyetlik Jose Ortiz yikici faaliyetlerde bulundukları iddiasıyla tutuklanmış bulunmaktadır.

FAŞİZMİN AYAK
SESLERİ!..

A F İktidarı, alihayet maskesini atması ve gerçek çehresi bütün iğrençliğiyle ortaya çıkmıştır. Bu, Türkiye'nin bağımsızlığı ve vatandaşlarının insanca yaşamaları için savaşan ülkede vatan çocuklarını öldürcek kadar gözü dönmüş, kanunsuz ve zorba bir İktidardır. Geçen hafta da belirttiğimiz gibi, İktidar, binbir tahriksa başvurarak kitleleri sokağa dökmek, birbirine kurdurmak; ondan sonra da memlekette kuzuru sağlamak gerekçesi altında kanlı bir teröre gitmek hesabı peşindedir. Vedat Demircioğlu'nun ölümlü ve aynı gece Konya'da patlak veren gerici ayaklanma, bu hesabın yeni kanıtlarıdır. İktidar, kanlı imha planını uygulamak için lid kuvvete dayanmaktadır: Polis ordusu ve İrtica ordusu... Polise durumu meydanıdır. İktidar, toplama polisi, tamamen bir SS kufası gibi yetiştirmekte ve sadece devrimci güçleri sindirmek için kullanmaktadır. Sükun'un son açıklamalarına göre toplum polisinin sayısı 10 misline çıkartılacaktır. İrtica Ordusu ise, İktidardan açıkça teyrik ve destek görmektedir. Din adamı kılığında bürünmüş khyler, dini politkaya âlet ederek anayasayı, demokratik ilkeleri, sosyal adaleti, sosyalizmi lalam dinine karşı göstermekte, yıllardır halkı bu yönde kışkırtmaktadırlar. Besleme gazete ve dergiler, halkı alenen soku ayına çağırmaktadır.

K anunsuzluk ve zorbalık İktidarın himayesinde kol gezdiği halde, Süleyman Bey hâlâ kallup «Demokratik düze ve hukuk devleti hakimiyetini sokağa boğdurmayacağız. Hürriyetlerden bunalanlar vardır. Arzuladıkları hürriyetlerle katline şahit olamayacaklardır» diylebilmektedir. Demokratik düşünce ve hukuk devleti hakimiyetini sokakta boğduranlar, hürriyetlerden bunalanlar kimlerdir? Başta Süleyman Bey'in kendisi olmak üzere, AP yöneticileri ve onlara bağlı bulundukları çıkar görevleridir. Onların da ötesinde, Türkiye'de sayısız menfaatleri buhran Amerikan emperyalizmidir. Morrison Firması Komisyoncusu Süleyman Bey'in başında bulunduğu bir İktidar, elbette devlet kuvvetlerini Amerikan emperyalizminin çıkarları doğrultusunda kullanacaktır. Devlet polisinin 6. Filo denizlerine muhabbet teallihı yapar duruma düşürmek, gençliğin ve halkın tepkisine rağmen, Amerikan gemilerini İstanbul Boğazı'nda tutmak, Amerika'ya karşı çıkan Türk çocuklarını barbarca yaralamak ve öldürmek ancak kendilerini Amerika'ya satmış olanların harcıdır. İrtica Ordusu'na gelince, bunların Amerikan emperyalizminin hizmetindeki Müslüman Kardeşler Teşkilatı ile iltisak ANT'ta bir süre önce belgeleriyle açıklanmıştır.

E vet, emperyalizm ve onun hizmetindeki İktidar iki başlı bir ger kuvvetiyle Türkiye'de devrimci hareketi silmek için elinden geleni yapmaktadır. Ancak, teröre doğru bu dolunduzla gidişin AP İktidarının da kontrolünü aşması ve bir faşist darbeye zemini hazırlaması da uzak ihtimal değildir. Gözde dönmüş olan İktidar, polis ve İrtica sadece gençlerle karşı karşıya getirmekle kalmamakta, ilticılıy kaçırarak ordı ile de çatıstırmaktadır. Nitekim İstanbul olaylarında polis, Konya olaylarında da gericiler, büyük bir cür'et göstererek askere karşı çıkmışlardır. Orduyu da tahrik eden bu çığlıkların nasıl bir sonuç verebileceğini Demirel İktidarı göremeyecek kadar gaflet içindedir. Bir ihtimal de, İktidarın, nasıl olsa bir çıkar yol bulamayacağını görerek faşist darbeyi bilimsel olarak tahrik etmekte olmasındır. Bu durumda, anayasadan, demokrasiden yana olan bütün partilerin, kuruluşların, khylerin son derece uyanık ve tedbirli olmaları şarttır. Faşizme yol açan kışkırtmaların yozlaştırıp eğitirindan çıkartılabileceği hareketlerden kesinlikle kaçınılmalıdır. Çünkü, ancak soğukkanlı, tedbirli ve kışkırtmaları anlayacak bir uyanıklık ve kararlılıkla hareket edilmesi halinde ki, bu son derece kritik ortamda anayasadan yana olan güçler, gerici ve faşist komploları boşa çıkarmak imkânını bulacaklardır.

YENİ EFENDİ

AP, POLİS DEVLETİ KURUYOR!

Sükan'ın polisleri iş başında... Arkadaşlarının şehit olması üzerine yürüyüş yapmak isteyen gençlerin üzerine saldırıyorlar...

Türkiye'nin demokratik ve antiemperyalist güçlerine karşı kanlı bir imha planı hazırladığını açıkladığımız AP İktidarı, geçen hafta komadaki genç sosyalist Vedat Demirelioğlu'nun ölümüyle almanın ortasına «Katil» damgasını yerken, Konya ve Trabzon'da geçitli tahriklerle planın bir başka safhasını sahneye koymuştur.

Gençlerin gösterdikleri bütün hakkı tepkilere rağmen emperyalist Amerika'nın savaş köpeği 6. Filo'ya alt gemileri salı gününe kadar İstanbul ve İzmir limanlarında tutarak toplum polisinin himayesinde fuhuş yuvalarının kapılarını sarhoş Amerikan denizcilerine sonuna kadar açan İktidar, aynı zamanda, bir yandan bu hayliyet kınacı duruma başkaldıran öğrencileri mahkemelere sevk ederken, bir yandan da Amerikan denizcilerinin Türk topraklarında hovardalık yapmasından Türk halkının memnun olduğu havasını yaymak için resmi sözcüklerini ve emrindeki basın organlarını seferber etmiştir.

Mesela bir İstanbul gazetesi de demek veren bir yetkili, Amerikan Donanması'nın İstanbul'u ziyaretiyle ekonomik hayatta büyük canlılık sağladığını, Boğaz lokantalarına Amerikalıların götürdüğü takasi şöhrerinin gündelik kazançlarının 300-1000 Lira arasında değiştiğini, bir haftalık ziyaret sırasında 8 bin Amerikan dolarının yaklaşık olarak 2 milyon 400 bin liralık döviz bıraktığını, bu yüzden, Amerikalıların gelmesinden halkın çok yararlandığını söyleyebilmek yüzölçümünü göstermiştir.

Amerikan denizcilerinin hayvani arzularını gidermesi için yaptığı seksüel prodüktörlüğü bu şekilde kanıfı ile etineğe ve milleti yüzükartıcı bir takım esadaka hesaplarıyla aldatmağa çalışan İktidar, bütün bunlar yetmiyormuş gibi, tam Amerikan Filosu Türk sularında iken, Türkiye'deki Amerikan üs ve tesislerinin genişletilmesine izin verdiğini de açıklamıştır. Dışişleri Bakanlığının yaptığı açıklamaya göre, Türk Hükümeti'nin verdiği izinle, Amerika, İnstrlik ve Çiğli Üslerinde 1 milyon dolarlık, Karamürsel Üsünde ise 276 bin dolarlık yatırım yapacaktır.

İktidarı bu utanç verici tutumu karşısında gençliğin ve halkın tepkisi şiddetlenmiş,

protesto hareketleri bütün yurt sahına yayılmıştır. İstanbul'da önceki cumartesi günü Beyazıt Alanı'nda yapılan mitingte gençlik kitleleri Amerikan emperyalizmine ve onun suçlarına karşı savaş andı içerirken, Ankara'da Amerikan Bankası'na patlayıcı maddeler atılmış, İzmir'de FKF Sekreterliği Amerikan denizcilerinin sağa sola tecavüz ederek halkı tahrik ettiğini, bu yüzden doğacak olaylardan gençliğin sorumlu olamayacağını açıklamış, Eskişehir, Burdur, Bandırma ve Amasra'da da gençler Altıncı Filo'nun geligini protesto eden ve Amerikan emperyalizmine karşı çıkan gösteriler yapmışlardır.

Bu arada en önemli protesto hareketi, Rektörün ve Senato'nun İktidar paralelindeki tutumuna karşılık İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyeleri ve yardımcılarından bazılarının bir bildiri yayınlayarak üniversite öğrenci yurduna yapılan baskını şiddetle lanetlemeleri olmuştur.

Üniversite yurduna baskın yapılması, siyasi partiler liderleri tarafından da günün başlıca meselesi olarak ele alınmış,

TİP Lideri Aybar, özetini 7. sayfamızda okuyacağınız konuşmasıyla AP İktidarını şiddetle suçlamış, BP Genel Başkanı Hüseyin Balan da, İstanbul Teknik Üniversitesi yatahanesine saat dörtte girip öğrencileri copla dövme emrini bizzat İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın verdiğini bildirmiştir.

AP İktidarı, devrimci ve antiemperyalist güçlerin şiddetli tepkisini davet edecek tahrikleri yaptıktan sonra kanlı imha planının ikinci safhasını sahneye koymuştur. Bu da, devrimcilerin tepkisi karşısında gerici çevreleri harekete geçirecek altında vatandaşları birbirine düşürmek ve teröre gidebilmek için istediği ortamı hazırlamaktır.

Bu ikinci safhanın uygulanmasında başta İçişleri Bakanı Faruk Sükan olmak üzere, emniyet yetkilileri, savcılar, sağcı gazeteler ve AP yöneticileri birinci derecede rol oynamışlardır.

Bu haftaki basın sayfamızda da görüleceği gibi, sağcı gazeteler, uzun süreden beri antiemperyalist ve sosyalist güçle-

re karşı bir kışkırtma kampanyası açmışlardır. İçişleri Bakanı Sükan da, bütün olayların sorumluluğunu solcuların üzerine yıkan demerler vermiş, cumhuriyet savcıları ise, sadece Amerika'ya karşı gösteri yapan gençler hakkında kovuşturma ve dava açmakla yetinmişlerdir. Bu durum tabii ki, sağcı çevrelerin cesaretini kamışmıştır.

Mesela Trabzon'da 19 Temmuz günü Amerikan aleyhtarı gösteriler sonunda Radar Üssü'ne yürüyerek polise çatılan Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencilerinden 10'u derhal mahkemeye verilmişlerdir. 22 Temmuz günü ise Ataparak'ta düzenlenen «Amerika'yı Teline Mitingi'ni A.P. militanları basarak gençlere saldırmışlardır. Saldırı, AP İl Başkanı Arukat Muhsin Kutgün'ün evinde 20.7.1968 cumartesi gecesi yapılan ve AP Trabzon Milletvekili ile bir çok tanınmış AP'linin katıldığı toplantıda planlanmıştır. K.T.Ü. Fikir Kulübü Başkanı Fikret Ersezer kürsüde konuşmasını yaparken Emniyet Müdürü Salih Bora'nın emriyle merkez karakoluna gö-

türülmüş ve burada kendisine 6-7 polis tarafından en bayağı şekilde küfredilmiştir. Buna karşılık gençlerin kanuni mitingine saldıranlardan hiç kimse yakalanmamıştır. Olaylar sırasında polis tamamen pasif kalmış, hatta kendileri tarafından yakalanan öğrencilere AP'ilerin küfredip tokat atmalarına da göz yummuştur. AP'iler ve Emniyet Müdürü Salih Bora, hazırlıklı saldırıya halkın tepkisi süsünü vererek öğrencileri tahrikçilikle suçlamışlardır.

Tertipli saldırılar iki gün sonra Konya'da, son yılların en büyük irtical hareketi olarak yine aynı gruplar tarafından tekrarlanmıştır. Konya Yüksek Öğrenim gençliğinin düzenlediği «Emperyalizmi Teline Mitingi karşısında Konya Esnaf Dernekleri, Ticaret Odası, Mücadele Birliği, Komünizmle Mücadele Derneği ve Yeşilay Derneği gibi tutucu kuruluşlar harekete geçerek Vali Muavin'i'ne bağvurmışlar, bu mitinge izin verildiği takdirde kanlı olaylar çıkacağını bildirmişlerdir. Bu arada miting için çağrı dağıtan bir geng öldürülmüş ve dövülmüş-

NO! NO! NO! NO!
Laissez Faire, Laissez Passer
NO! NO!

Vedat'ın giden başı için derim ki : anlamadım bu gâvur kısmının ille Dolmabahçe'de karaya çıkmak istemesini... Mustafa Kemal orda öldü diye, orda mı öldü sanıyorlar o anırmız, orda mı tükendi biliyorlar yitirdiğimizi? Ve niye Independence adlı o çirkin uçak gemisiyle geliyorlar? Hakkımızda ne yitirdiğimizi yüzümüze vurmak için mi yoksa?... Mustafa Kemal, Türk milleti şahskandır, Türk milleti fedakârdır diye haykırmıştı Cumhuriyet'in Onuncu Bayramında. Mustafa Kemal, Türk milleti misafirperverdir dememiştir... Biz hiçbir zaman perver ve deyyus olmadık... İngilizperverler, Amerikanperverler çıktıysa aramızdan, onları kovmasını bildik... Birinci Kurtuluş savaşı misafirperverlik adına verilmeyi; yani Yunan gâvurunu denize dök-tükse, pusatlı ve hak-yitici misafir dehlmesini bildiğimiz içindi... Türk Milletinin çoğunluğu memnundu, diyorlar, Amerikalıdan!... Sükan öyle diyor, vali öyle diyor... Azınlıkımız gâvurun namusunuza leke sürmesinden gocunuyor!.. Ne zamandan beri Türk milletinin çoğunluğu, Beyoğlu'ndaki kahpelerle pezevenklerle bir sayılır oldu?... Ve ne zamandır milletçe namusumuzun bek-

çisi, devlet kuvvetleri Toplum değil, Umum polisi halinde, ve ellerinde matrakları, otellerin önünde gâvurun matrakukasına bekçilik eder sanıyor?... Beynelmalî hakkıymış gâvurun hafta - sekiz - gün - dokuz gelip, Boğazımıza ve Ümüğe çökmesi!.. Böyle hakka Hak-Tüh!... Çünkü yurttaşlık hakkı diye bir şey varsa, bu, herseyden önce, yurdun taşını, toprağını müsteviliye karşı koruma hakkıdır... Ve yurttaşlık hakkı, güzeline İstanbul Amerikalıların karyola gürtüleriyle sarsıldığında, bu kulak - karası sesi durdurma hakkıdır... Amerikan cetlerinin cayırısını kulaklarımızın tozunda patlatma pahasına da olsa, kullanacağız bu hakkı... Yani gâvura kul olmama hakkını sonuna dek kullanacağız... Bilsinler ki, kan'la kanun arasındaki nun'u gözetelim diye, kanımıza ve namusumuza Amerikan ekmeği dokrat-mayacağız... Ama yine bilsinler ki, kendi kaynatıkları emta kazanını gençlere kaldırtmak isteyenlerin başından aşağı dökülecektir kaynar suları... Bırakmayacağız!.. Bırakmayacağız!.. Bitti laissez faire, bitti laissez passer... Yeter ettikleri, yeter geçtikleri!.. Geçti artık o liberal günler... No laissez faire no laissez passer!..

Kanlı olaylar çıkabileceğini gören miting tertip komitesi bunun üzerine saat 19.30'da Vali'ye bir dilekçe vererek mitingten vazgeçtiğini bildirmiştir. Ancak, mitingten vazgeçildiği halde, bağlarında yeşil sarıklı kimselelerin de bulunduğu kalabalıklar birden harekete geçerek komünizmi lanetleme adı altında sağa sola saldırıya, önüne çıkanı yakıp yıkmaya başlamışlardır. Gözâ dön-müş kalabalık ellerinde sopalar olduğu halde Öğretmen Derneği Lokal'i'ni, TİP İl Merkez'i'ni, Konya Gazetesi ve Matbaası'nı, Yeni Kitap Basımevi'ni, Gön-gör ve Bizim kitabevlerini basarak tahrip etmiştir.

Polis, her zaman olduğu gibi bu gerici hareket karşısında da seyirci kalmış, saldırganları diledikleri gibi yakıp yıkmalarına göz yummuştur.

Can YÜCEL

Kanlı iktidarın ortakları

ASKERLERLE POLİSLER ÇATIŞIYOR
— Türk Ordusu'na karşı polis ordusu! —

Ancak, sokağa dökülen aldatılmış kitlelerin saldırı hareketi, solcu müesseseler tahrip edildikten sonra da durmamış, bir süre sonra onları sokağa dökenlerin de başını yiyecek bir mecraya dökülmüştür.

Topluluğun başındaki yeşil sarıklılar ve sakallılar, sağcı gazetelerin ısrarlı telkinlerini dile getirerek «Konya'da din birliği lazım, şehrimizde solcuların, pavyonların, içkili lokantaların ne işi var...» bu defa burjuvaların, kapitalistlerin girip çıkabildikleri lüks lokanta ve gazinolara yönelmişlerdir. İçli turistlerle dolu olan Bomon-ti Lokantası ile Torrence Gazinosu da bir anda yerle bir edilmiştir.

Daha tehlikeli bir teşebbüs ise, saldırganların ordu evini ve vilayeti basmak istemeleri olmuş, ancak 2. Ordu Komutanı Orgeneral Nazım Karakoc'un komuta ettiği birliklerin müdahalesiyle bu gerici hareket bastırılabilmiştir.

En basit bir protesto gösterisinde 50-60 devrimciyi birden yakalayıp nezarethanelere atan Sükan'ın polisleri açıkça laik cumhuriyete kasdetmiş olan bu hareket karşısında sadece 4 kişiyi nezarete almakla yetinmiş, fakat gece 5 bin kişilik kalabalığın vilayetin önünde toplanması üzerine onları da serbest bırakmıştır. Neden sonradır ki, komünizmle mücadele derneği başkanları ile esnaf kuruluşları başkanlarından sadece 7'li sanık olarak tutuklanmıştır.

Kanlı imha planını uygulamakla yükümlü İçişleri Bakanı Faruk Sükan, olaylardan sonra Konya'ya giderek sözüm ona incelemelerde bulunmuş ve verdiği ilk resmi demekte olayların sorumluluğunu yine solcuların üstüne yüklemiştir. Sükan, en ufak bir utama duymadan gazetecilere aynen şun-

ları söylemiştir: «Aşırı solun son günlerde giriştiği tahrik ve anarşi hareketlerinin Konya'daki üstünlü olaylarda rolü olduğu kanaatindeyim...»

Sükan Konya olaylarının sorumluluğunu «sol»un üzerine yıkarken, İstanbul'da komada bulunan genç sosyalist Vedat Demirelioğlu'nun öldüğü AP iktidarını «katil» durumuna düşürmüştür. Zira Adli Tıp Başkansı'nın açıkladığı Demirelioğlu ile ilgili morg raporunda aynen şöyle denilmektedir: «Sert ve küt bir cismin başa vurulması veya başın sert ve küt yere çarpması neticesinde, kafa kemiği kırık, kafa içi kanama neticesinde ölüm...»

Vedat Demirelioğlu'nun bir hafta komada kaldıktan sonra İlk Yardım Hastanesi'nde can vermesi karşısında, arkadaşlarının tepki göstermesi çok normal olduğu halde, AP iktidarı bunu da kendi kanlı imha planının uygulanması için bir fırsat saymış ve infial içindeki öğrencilerin karşısına yine polisini dikmiştir.

Arkadaşlarının öldüğünü öğrenen Teknik Üniversite öğrencilerinden 100 kişilik bir grup üzerinde «Katiller» yazılı bir çelengi vilayetin önüne bırakmak istemişler, ancak Emniyet Müdür Muavini Yaşar Okçuoğlu'nun emri üzerine toplum polisleri gençlerin üzerine saldırarak çelengi parçalamışlar ve 13 genç yakalayarak nezaret altına almışlardır.

Saat 13.30'da Fikir Kulüpleri Federasyonu'na mensup

Benim şu insanlardan sıkım sıyrıldı.

Ben size bir şey söyleyeyim mi, umut kesilmez derler ama, bu milletin sonu iyi değil. Türkiye yokolma uçurumunun tam başında. İnsanları çoğunlukla yozlaşmış gidiyor. Bir insanın ölümü, yozlaşması onun onursuzluğuyla başlar. Amerika Türkiye'yi işgal etmiş. Otuz beş milyon metre kare toprağına binlerce asker, dev radarlar, üsler yerleştirmiş. Sözümona Amerika bizim müttefikimizmiş. Sözümona Amerika bizi üçüncü bir dünya savaşında Sovyetlere karşı koruyacakmış. Halbuki durum tam aksi. Üçüncü bir dünya savaşında Osman Bölükbaşının da dediği gibi Türkiye büyük bir zararlı olacaktır. Türkiye'de hiç canlı kalmayacak, altı saat gibi kısa bir sürede Türkiye topraklarındaki tekml canlılar öldürülecektir. Bundan başka Türkiye'de Amerikalıların davranışları utanç vericidir. Bayrak yırtmalardan tut da sokakta oynayan çocukları keyf için kurşunlamalara kadar, iğrenç rezaleter. Bir zamanlar, Türk kızları Amerikalılar yüzünden gehir sokaklarına çıkıyorlardı. Türk kıyı gehirleri Amerikan 6. Filosunun ghevetlerini tatmin merkezleri haline gelmiştir. Bir millet için ne iğrenç değil mi, ne utanç verici bir hal değil mi? Sen denizlerde dolaş dolaş, sonra gel Türk gehirlerini genelev olarak kullan. Şimdi hiç bir Avrupa kıyı ghehi Amerikalıları kabul etmiyor. Amerikalıların genelevi olmak milletine düşmek istemiyor. Ama camilerinde beg vakit selâlar verilen Türk gehirleri, Ayıp, rezaleter, utanç verici, yüz kızartıcı... Ve müslüman geçinen gazeteciler de Amerikalıların yanında... Ve İstanbul ghehi ve İzmir ghehi, o İzmir ghehi ki bundan kırk beş yıl önce düşmanı Türkler orada denize dökmüşlerdi. O İstanbul ghehi ki, yedi yüz yıl Türk Fatihlerine yataklık etmiştir. Ve şimdi bu güzelim gehirler Amerikalıların ghevet pazarları. Ve Türklerin bir kısmı, ve Müslüman geçinenlerin epey çok Amerikalılarla birlik oluyorlar. Bu ghevet pazarlarında Amerikalıların yataklık edenler var. Türk milleti gibi bir millet bu hale nasıl düşer? Ve toptan bir millet köleliğe nasıl karşı koymaz? Ben bunu anlamıyorum. Karşı koymamak köleliğe razı olmaktır. Türk milleti gibi bir millet buna nasıl katlanır? Bir millet bütün iyi niteliklerini yitirse bile bu hale nasıl gelir?

Bu işgal rezaleterine, bu ghevet pazarı haline düşmeğe karşı koyan bir avuç Üniversite gençleri var. Eğer onlar da olmasalardı, ben size burada doğruyu söylüyorum, şimdi bu yazıyı yazmak gereğini duymaz, bu millet ölmüştür, kaderimiz buymuş der, kalemimi de kırar başımı alır giderim. Çok şükür ki Türkiye'de bu gençler var, Türkiye'yi hiç olmazsa azıcık ayakta tutuyorlar. Yüzümüzdeki bu karayı, bu utanç lekelerini azıcık da olsa onlar hafifletiyorlar.

Bu gençler ne yaptılar, Amerikalıların ghevet pazarı haline soktukları güzelim İstanbul ghehrine, minarelerinde beg vakit selâlar verilen İstanbul ghehrine Amerikan askerleri misafir kılığında girince, en masumane bir şekilde protestoda bulundular. Bu ağır hareketleri Amerikan işgal gücü erlerinin üzerlerine mürekkep serpmeleri oldu. Bütün dünyada, son zamanlarda protesto mürekkepleri boğaltmak öğrenci geleneğidir. Hatta Devlet Başkanlarının, Bakanların üstüne bile öğrenciler mürekkep fışkırtırlar. Hatta De Gaulle gibi bir Devlet Başkanının üstüne bile mürekkep akılmıştır. Bunun için kimse öğrencileri, dünyanın hiçbir mem-

leketinde, öldürmeğe kalkmamıştır. Hele büyük gehirlerimiz Amerikan işgal gücü erleri için ghevet pazarı yapanları protesto ettikler diye hiçbir kimse insan alan hiçbir kişi parmağını bile kıpırdatmamıştır. Ama gelin görün ki, talebelerin bu en masumane hareketleri bizim polisimiz tarafından büyük tepkilerle karşılanıyor.

Türk polisi, yaaaaa, evet Türk polisi, Türk milletinin, hem de çok yoksul Türk milletinin diginden ırnağında artırarak masaf verdiği Türk polisi, Şehvet Pazarının bekçiliği yaptırılan Türk polisi bir gece safağa karşı Türk Üniversitesini basıyor. Üniversite yatakhanelerini muharebe meydanına döndürüyor, gençleri pencerelelerinden atıyor, öldürüyor, gözlerini kör ediyor. Buna Üniversite hocaları susuyorlar. Üstelik de Üniversite Senatosu bu kan revan içindeki yavrularını suçlayarak, istifa ediyor. Vay millet vay, vay insanoglu vay, vay insanlık vay... Vay insan haysiyeti vay... Sonra gerici, ilerici bütün Türk basını bu gençleri suçluyor. Abdi İpekci, Evcet Güreşin, Akşamın başyazarı... Bunlar Türk milletinin güvendiği kişiler... Vay umut vay!

Dahası var, uykularında coplanarak, gırgıplak Mahkeme karşısına getirilen Türk gençleri... Uykudan geldikleri besbelli çocukların... Çocuklar kan revan içinde... Yargı onlara giyitlerinin nerede diye sormuyor. Giyitlerinin nerede olduğu belli? Polislere de sormuyor. Yoksa bu gençler bir yolunu bulup giyitlerini yırtıp atmışlar mı? Polis dövüyor, polis öldürüyor, polis kör ediyor. Ve gençler demir parmaklıklar ardına gönderiliyor. Kurtla kuzu misali... Kurt kuzuyu yiyecek. Eğer mülkün temeli olan adalet buysa, bu mülkten hayır beklemeyin. Adalet mülkün temeli olduğu sözü inşallah doğru değildir.

Polisi, Basını, Üniversite öğretim üyeleri, iktidarı bir avuç Türk çocuğunu ateş çemberine almışlar, ver yansın ediyorlar. Suçları neymiş, eey geleceğin Türk halkı, eğer varolacaksa sana sesleniyorum, bu gençlerin en masumane bir şekilde İstanbul'un ghevet pazarı olmasına protestodan başka suçları yok. Başka hiç bir suçları yok. Efendiler kendilerini kurtarmak için bir takım yalanlar uydururlarsa yalandır. İnana... Evet bunlar Türk onurunu, Türk umudunu, Türklerin tek şahısları gücünü ateş çemberine almışlar. Kanlı iktidara ortaklık ediyorlar.

İnsanlar, ey İsmet İnönü, Ey Mehmet Ali Aybar, Ey Osman Bölükbaşı, Ey Bülent Ecevit, Ey Nadir Nadi, Ey Çetin Altan, Ey İmran Ökten, Ey Orhan Kemal, Ey Sabahattin Eyüboğlu, Ey Melih Cevdet, Ey Fazıl Hüsni Dağlarca bizler ne duruyoruz, Bakın hazır gençleri ateş çemberine almışlar, biz de vuralım, biz de vuralım gençlere. Vuralım vuralım abahya... Elimiz değmişken bir tekini bırakmayalım. Öldürelim, kuralım, yakalım... Gözlerini kör edelim, hepsini hapsedelim, bu yapılanlar yetmez. Temerküz kamplarına gönderelim, derilerini yüzellim insanın böyle diyeceği geliyor. Bunların suçu büyük... Çok, çok, çok, çok büyük. Amerikan erlerinin üstüne mürekkep fışkırtmışlar. Olacak iş mi? O Amerikan erleri ki... Niçin gelmişler Türkiye'ye?

Ne insaf, ey utanç, ey insanlık şu dünyadan ne zaman çekilip gittin? Hiç mi nam-ı nifan kalmadı?

Benim şu insanlardan sıkım sıyrıldı.

gençler, ellerinde Vedat Demirelioğlu'nun fotoğrafları olduğu halde vilayet önüne gelmişler, ancak polis onlara karşı da zorbalığa başvurarak 36'sını nezaret altına almıştır.

Polislerin bu zorbalığı karşısında, İstanbul Üniversitesi öğrencileri üniversite bahçesinde toplanmışlar ve «Katil Sükan, katil Sükan, istifa» diye bağırarak Çemberlitaş'a yürümüşlerdir. Ancak bu yürüyüş de, polis tarafından coplarla dağıtılmıştır. Polis, bu arada,

olayların geçtiği yerde bulunan Bahkeşir Yüksek Öğrenci Yurdu'na da basarak üst kattaki oda kapılarını kırmış, içeride bulduğu öğrencileri coptan geçirmiştir.

Vedat Demirelioğlu'nun naşını tahnit edilerek aleline verilmesi ve memleketi olan Taşkent'e gönderilmesi üzerine, ertesi gün arkadaşları sembolik bir cenaze töreni yapmağa karar vermişler ve bayrağı sarı-kırmızı bir tabutla Beyazıt Mey-

danı'ndan Çarşamba Çarşısı'na doğru yürüyüşe geçmişlerdir.

Ancak, polisin yürüyüşü engellemeye kalkışması yüzünden Çarşamba'da coplu, taşlı, sopalı sokak savaşları patlak vermiştir. Bu olaylar sırasında, polisin tamamen tahrik etme, olayları büyütme göreviyle meydana sürüldüğü bir kere daha görülmüştür.

Coplu ve kanlı polislerin hiçbirinde yaka numarası bulunmaması bilhassa dikkati çekmiştir. Nitekim bir gün önce

İŞTE KANLI OLAYLARIN SORUMLULARI

NAKİBOĞLU
— Emniyet Genel Müdürü —

MUZAFFER ÇAĞLAR
— İstanbul Emniyet Müdürü —

SELİM BAHADIR ÇAKIR ve YAŞAR OKÇUOĞLU
— Toplum polisinin şefleri —

DEMİREL
— Başbakan —

nezarete alınan gençlerin sorgusu sırasında savunma avukatlarından biri şahitlik yapan bir toplum polisine niçin yaka numaraları takmadığını sormuş, o da yaka numaralarını düğün gününde söylemiştir. Ancak bu ifadededen sonra, dışarıda şahitlik yapmak üzere bekleyen ve hepsi yaka numaraları olan polislerin hep birden ceplerindeki numaralarını çıkararak yakalarına taktıkları görülmüştür.

Adliye'ye yürüyüş yapan gençlerin karşısına polisler çıkartılması üzerine taşlı sopalı saldırı savası başlayınca olay yerine askeri inşaatlar getirilmiş, çatışma kesilen öğrenilmiştir. Ancak bu defa da polislerle inşaatlar arasında çatışmalar olduğu görülmüştür.

Polis gençlere karşı çıkartıldığı olayların durdurulmaya çalışıldığı İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Prof. Faruk Zafer Tunaya, Çetin Üzüm, Aytekin Ataay, Aydın Aybay, Necip Kocayusufpaşaoğlu, Çağaloğlu'na gelerek Emniyet Müdürü Muavini Yaşar Okçuoğlu ile görüşmüşler, öğrencilerle polisler arasında olduğunu söylemişler ve polisleri çekmesini istemişlerdir. Okçuoğlu ise «Ben emir kuluyum. Aldığım emri uygulayacağım demektir».

Gerçekten de, polis, bu olaylarda «kanlı imha planı» uyarınca tahrik ve imha göreviyle öğrencilerin üstüne sevk edilmiş, İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın Vali Vefa Poyraz va-

ritasıyla verdiği bu emirler, başta İstanbul Emniyet Müdürü Muzaffer Çağlar ve Emniyet Müdür Muavini Yaşar Okçuoğlu olmak üzere, toplum polisi şefi Selim Bahadır Çakır ve 8. Şube Müdürü Naci Tolon tarafından sadakatle uygulanmaktadır.

Nitekim, Yaşar Okçuoğlu'nun «Ben emir kuluyum» demesi üzerine, emri verenlerde görülmek üzere velayete giden Üniversite Öğretim Üyeleri polislerin kimin işkurtuluşunu bizzat görmüşlerdir.

Öğretim Üyeleri, Teknik Üniversite'nin basılması emri kimin verdiğini sorunca Vali Vefa Poyraz «Ne ben emir verdim, ne de hükümet... Bu doğrudan doğruya oradaki polis şefinin inisiyatifli işi olmuştur» cevabını vermiş ve bundan sonra Poyraz'ın gelişlerini ortaya koyan şu konuşma cereyan etmiştir:

- Öyleyse polisler suçlu değil mi?
- Evet, suçludurlar.
- Pekiyi, neden suçlular takip edilmedi?
- Savcılık takibat yapıyor.
- Savcılık takibat yaptığı konusunda bildiri yayınlamadı.
- Ben savcının işine karışmam...
- Usul Kanunu'nda hüküm vardır. Vali, savcıdan dava açmasını isteyebilir. Sonra idareye düğün görevi, cezai takibat dışında idari takibat aşmaktır.
- Cezai takibat olunca, disiplin takibatına ne hükmü var?
- Hukuki bakımdan çok fark var... İki ayrı şeylerdir.
- Efendim, vaktiniz yok. Yoksa ben canavar ruhlu değilim...
- Öğretim üyeleri ve öğrenciler, bundan sonra, polisin geri-

NACİ TOLON
— Mutemed polis şefi —

çekilmesini ve yakalanan öğrencilerle serbest bırakılmasını istemişler, ancak Vali Vefa Poyraz, «Bunun bir tutum takınarak, toplum polisini asla geri çekmeyeceğimi ve öğrencilerle serbest bırakamayacağımı» söylemiştir.

Valinin bu tutumuna yüzünden olaylar derginizle hazırlanmakta olduğu hafta sonunda da, daha gelişerek devam etmiştir. Bu arada MTH çevresinde toplanan gençlerin eteklenmelerine karşı cihadda olan edem hırpırları yayınlarının polisinin gözünde pervasızca devam ettirilmesi, İstanbul'un güvenliğinden sorumlu olanlara nasıl tehlikeli bir tutum içinde olduklarını göstermiştir.

İktidarın bu tutumunu devam ettirdi takdirde, sadece İstanbul, Konya ve Trabzon değil, Türkiye'nin bütün şehirleri kanlı olaylara gebe olur. Sonunda mutlaka kanlı bir terör getirecek olan bu tahriklerin, kanlı olayların, cinayetlerin başkaca sorumluları başta AP Genel Ba-

NEDİM DEMİREL
— İstanbul Savcısı —

kanı Demirel olmak üzere, İçişleri Bakanı Faruk Sükan, İstanbul Valisi Vefa Poyraz, Emniyet Genel Müdürü Hayrettin Nakiiboğlu, İstanbul Emniyet Müdürü Muzaffer Çağlar, Emniyet Müdür Muavini Yaşar Okçuoğlu, Toplum Polisi Şefi Selim Bahadır Çakır, 8. Şube Müdürü Naci Tolon ve İstanbul Cumhuriyet Savcısı Nedim Demirel'dir.

Nitekim, toplum polisinin işlediği cinayet bütün yurtta infial yarattığı halde, cuma günü Başbakan Demirel, «Çokça katil polis savunmuş. İçişleri Bakanı Faruk Sükan ise halen 8.500 kadar olan toplum polisinin sayısının 10 bine çıkarılacağını açıklamıştır. Bu açıklamaya göre İstanbul, Ankara ve İzmir dışında Adana, Zonguldak, Elazığ, Erzurum, Diyarbakır, Trabzon, Samsun, Bursa, Konya, Kayseri, Sivas ve Gaziantep'te de toplum polisi kurulacaktır. Kısaca, toplum polisinin kuruluşuna dair kararname, bu teşkilata ortak mezunların alınması öngörüldüğü halde, Sükan keyfi bir kararla 12000 mezunların dahil toplum polisi kadrosuna alınmaya başlamıştır.

Böylece iktidar, gençlik hareketlerinde daima olumlu rol oynayan Türk Ordusu'na karşın, tıpkı Nazi Almanyası'n-

FARUK SÜKAN
— İçişleri Bakanı —

VEFA POYRAZ
— İstanbul Valisi —

İstanbul Savcısı Nedim Demirel'e gelince, emriyleki teşkilatı sadece devrimci ve sosyalist gençleri tevkif ettirmek, devrimci basını susturmak için yeterli olmamıştır. Gündünya Öğrenci Yurdu'nda işlenen cinayet ve yapılan zorbalığın faillerini bulmak ve delil tesbit etmek için İTÜOB Başkanı Harun Karadeniz'in yaptığı müteaddit müracaatları cevapsız bırakarak görevini sulistimal etmiştir.

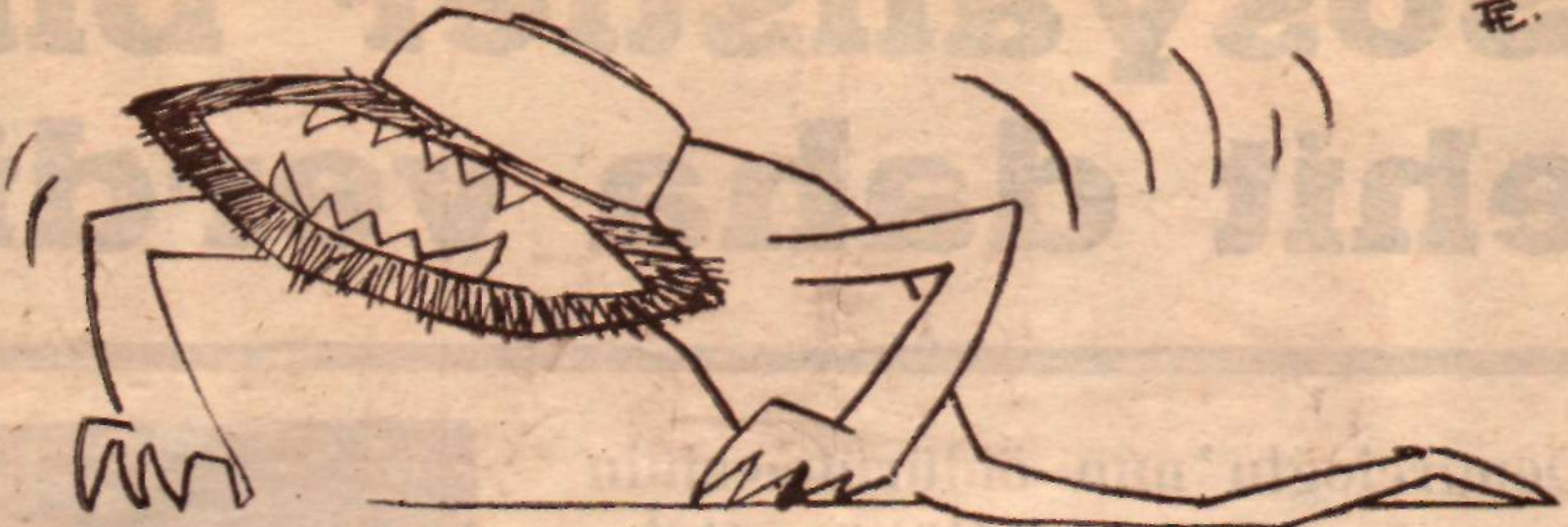
Hafta sonunda toplanan Millî Güvenlik Kurulu'na, hükümetin, bütün sorumluluğu solcuların üzerine yıkan bir raporla geldiği bilinmektedir. Ancak, sorumluluğu tamamen solcuların üzerine yıktıktan sonra sol hareketleri tasfiye etmek için 11. Terör Kanunu'nu meclisten geçirmek, bir «polis devleti» kurmak ve Türkiye'yi Amerika ve onun himayetindeki «güç» çevreler hesabına bir «diktaş» güli bahçesi haline getirmek...

BELÂ

Amerikalı sömürücü ile işbirlikçi kompoları, iyilik iktidar, sonunda iyi belâya çattılar. Millî bilinci bu dönem ilk uyandıran bu Amerikalı gâvur her dilediği yere elini kolunu salıyarak giremeyeceğini bir kere daha gördü. İstanbul sokaklarında patlaklanıp tepetaklak boğaz sularına süken kendileri belki süzgeç genç bahriyeliler, suyla bir düzensiz suçu niyetlerine araz olmanın ne demeye geldiğini daha iyi anlamış olarak dönmediler ülkelerine. Tepelerine inen sel yumruklarına enlara değil, enları gâvur niyetle, gâvurcasına, boğazına kadar gelip oturan gâvur güce idârisiz darbeler olduğunu görün anlamaları, ağır, Amerikan imperiyalizminin içten ve dıştan uğradığı saldırı daha bir güç kazandı demektir.

Yıllık iktidar, bu toplantılar üzerinde dostunu dayıya hükümet etmeye gücü yetmediğini (ve de niyeti elvermediğini) bilmeyen bir kere daha yine kendi eliyle çıkarıldı. Ne oranın ne buranın uydusu, kendi millî kaderinin sahibi, millette (ama sahteden millette, yani tüm emekçiler birlikte, etle) dostu dost, düşmanı düşman, çıkarı çıkar bilen bağsız bir Türkiye, artık açılacak belki oldu ki, bu kafam kadar midesi boş iktidarın hasmedeceği şey değildir. Onun için işte, bu iktidar, yurda iyi ve güzel, yasa dışı yarınları çağırılan genç gücünü bundan böyle hep karşısında bulacak, ve onlara yâr olamayacağını telâhi içinde kamu çalın, hem de yurda tarihî çizgisine her tarafta düştükçe birer daha dayıya dedikleri gâvuru sarılayacak. Taa ki bu dayı kendine yeni bir yolda bulmaya...

T. AĞAOĞLU

KALKINIYORUZ...

DOLMABAHÇE DİRENİŞİ VE SOSYALİZM

Mehmet Ali AYBAR

İkinci millî kurtuluş mücadelemizin tarihi yahrken **Dolmabahçe Direnişi** diye adlandırılacak olan son olaylar, AP iktidarının gerçek yüzünü bir kere daha apaçık ortaya koymuştur.

Son olayları adı bir polis olayı gibi göstermeye kalkışmak ve hele polis baskını ile ağır bğimde tahrik edilmiş olan gençleri kamu düzenini bozmakla suçlamak bir sonucu cmede gibi göstermek gayretidir.

6. Filo'nun şiyaretlerine izin vermekte, hükümet kamuoyunu hiçe sayarak bizzat kendisi kamu düzeninin bozulmasını tahrik eder duruma gelmektedir. Bu gibi hallerde, kamu düzenini korumakla görevli emniyet kuvvetleri kamuoyuna karşı gayrimillî menfaatlerin koruyucusu durumuna gelmekte, müdahaleleri, megruiyetini kaybetmektedir. Son olayların bütün sorumluluğu hükümete, emniyet kuvvetlerine ve emperyalist Amerika'nın yurdumuzda istenmeyen menfur varlığına racidir. Türk kamuoyu Türkiye'de Amerikan varlığına karşı son derece hassas bulunduğu halde, 6. Filo'nun şiyaretine izin vermiş olması, hükümetin basiretsizliğinin ve acudının yeni bir delili olmuştur.

Bir başka ihtimal, AP iktidarının Amerika'nın şiyaret bildirisine **ehayre** diyemeyecek durumda bulunmasıdır ki, bu takdirde, hükümetin aczi ve sorumluluğu katmerleşmektedir.

Nihayet Demirel ve arkadaşlarının bu olayları bilitizam çıkarmak kasdıyla hareket etmiş olabilecekleri de düşünebiliriz. Anayasa ve demokrasi düzeni içinde kendilerini her gün daha rahatsız hissedenler, anayasa düzenine büsbütün paydos diyecek kanunların çıkartılmasına zemin hazırlamak kasdıyla hareket etmiş olabılırler.

Son olarak demokratik anayasa düzenine karşı faşist bir darbe hazırlığı ihtimali de gözden uzak tutulmamalıdır.

Bütün bu ihtimaller karşısında gençlerimiz uyanık olmalıdırlar. Bilinçli ve örgütlü halk kitleleri olmadan, millî mücadelelerin zafere ulaştırılması mümkün değildir. Bu işte aydın gençlere büyük ödev düşmektedir. Gençlerimiz, işçi genç kardeşleri, köylü genç kardeşleri, sanatkar, küçük esnaf, memur genç kardeşleri ile yakın ilişkiler kurarak halkın uyandırılmasına, örgütlenmesine hizmet etmelidirler. İçinde bulunduğumuz şartlarda hayallere kapılmadan ve hiçbir sonuç vermeyecek taklitçiliğe özenmeden Türkiye'de devrimci emanın, millî kurtuluş mücadelesi olanın biricik yolu budur.

Millî kurtuluş mücadelesinin zafere ulaşmasının, yukarıda açıkladığımız şarta sıkı sıkıya bağlı bir di-

ğer şartı da, bugünkü kapkaççı düzenin temelden, yani sosyalizm doğrultusunda değiştirilmesidir. Geri kalmış bir ülke olan Türkiye'de komprador kapitalizmi ilhikileri kökünden değiştirilmedikçe, tam bağımsızlığa kavuşulması katiben mümkün değildir.

Bütün bunlardan dolayı ikinci millî kurtuluş mücadelemizin halka mailedilmesi sağlayacak derinlemesine bir eylem içinde yürütülmesi soruludur. Aslında siyasi eylem, devrimci eylem bundan başka bir şey değildir. Eylem, kitlelerin bilinçli siyasi bir güç olarak davranmalarını sağlayacak ön çabalarla, halk kitlelerinin bizzat etkin hale gelmesini kapsayan bir kavramdır. Geniş kitleler dışında yalnız etkin azınlıklarla sonuğ alınabileceği düşüncesi sosyalizme, yabancı, anarşist bir görüştür.

Bu vesileyle etkin bir azınlık olarak üniversite gençliğinin dünyada ve bizde oynamakta olduğu rol üzerinde de durmak isterim. Batıda ve geri kalmış ülkelerde yüksek öğrenim yapan gençlerin büyük çoğunluğu hakim sınıflara ve orta tabakalara mensup oldukları halde, hele tarihin dönüm noktalarında, sınıfsal karakterlerinden sıyrılarak devrimci bir nitelik taşırlar. Bunun nedenleri henüz açık seçik açıklanmış değildir. Palko-sosyal nedenlerin ağır bastığını ve kendi toplumlarında yabancılaşmanın gençleri üst planda halkla bir bütünleşmeye itelediğini sanıyorum. Örneğin bugünün tüketim mahveri etrafında dönen, teknokrat ve konformist kapitalist toplumlarda gençler, insanları yabancılaştıran, bağlayıcı alışkanlıkların webunu yapan hayat şartlarına isyan etmektedirler.

Gerî kalmış toplumların üniversiteli gençleri de, genellikle varlıklı sınıf ve tabakalara mensup oldukları halde, kapitalist toplum düzenine, emperyalizme karşı direnirler. Sahte demokrasiye, yabancı kalkınma yöntemlerine, millî kültürün yozlaştırılmasına isyan ediyorlar. Bu hareket son yıllarda Türkiye'mizin en ümitli hareketlerinden biri haline gelmiştir.

Sosyalist ülkelerde de benzer hareketler görülüyor. Polonya'lı gençler, Çekoslovakya'lı gençler, Yugoslav gençler, merkezî bürokratik ceberrut yönetime karşı bağkaldırıyorlar; hürriyetçi bir sosyalizmi istiyorlar.

Batının kapitalist toplumlarında ve geri kalmış toplumlarında bağgösteren bu gelişmenin devrimci niteliği üzerinde titizlikle durulması gerekir. Sömürü düzeninin tasfiyesi doğrultusunda olan bu gelişmeler, aynı zamanda merkezî bürokratik ve otoriter bir sosyalizmin uygulanmasının da karşısındadır. Toplum düzeninin somut insanın mutluluğunu, özgürlüğünü, eşitliğini gerçekleştirmesi ve sosyalizmin özgürlük içinde insanı yeti hedefine ulaşması istenmektedir. Bu istekler, bizde daha önce düe geliştirilmiş olan Türkiye sosyalizminin partimizes gerçekleştirecek temel ilkelere dir.

Sosyalizm, insanlığın biricik amududur. Sosyalizm toplumca özgürlük, yani millî bağımsızlık ve kişilerin gerçek özgürlüğü, eşitliği ve mutluluğu ile gerçekleşir. Sadece toplumun hızı kalkınması uğruna yukarıki hedeflerden hiçbirini aleyhine halka zorla fedakârlık kabul ettirilemez. Sosyalizmin kapitalizme üstünlüğü, hızlı bir ekonomik büyüme ve buna bağlı olarak kişilere daha iyi yaşamaya olanakları sağlanmasından ibaret değildir. Sosyalizmin asıl üstünlüğü, somut insanı kendi kendini gerçekleştirmenin tatmini içinde mutluluğa kavuşturmasındadır. Bu da vatandaşın toplumda aktif bir unsur olması, iktisadi, siyasi, kültürel faaliyetlere fitlen katılması, bunları denetlemesi, her kademe söz ve karar sahibi olması ile gerçekleşir. Bundan dolayı demokratik müesseselerin sosyalist toplumlarda, özgürlükçü ve katılmacı yönlerden daha da genişletilerek uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Yöneticilerin gerçek seçimlerle işbaşına gelip düşmeleri, kuvvetler ayrılığı, hukuka bağlı devlet, yargı bağımsızlığı ve denetli, kişisel temel haklar dokunulmazlığı, Anayasa Mahkemesi, Danıştay, basın özgürlüğü, sendikalar özgürlükleri, çok parti rejimi, muhalefetin hakları, referandum gibi vatandaşın iktidarının keyifliliğine karşı koruyan müesseseler, burjuva düzeniyle beraber çöp tenekesine atılacak seyier değildir. Bunlar politikada yüyolların denayinden geçerek yaratılmış objektif değerler müesseseleridir. Temsili demokrasi rejimini doğrudan demokrasiyle bağdaştırarak yeni müesseselerle sosyalist demokrasinin özgürcü esaslar üzerinde kurulması gerektir. Sosyalizm insanların seveceği ve isteyeceği politik öz ve biçime kavuşturulmalıdır, kavuşturulacaktır.

Her toplumun sosyalizmi kendi şartlarına en uygun biçimlerde ve tam bir bağımsızlık içinde gerçekleştirmesi şarttır. Hiçbir gerekçe bir sosyalist devletin bir başka sosyalist devletin iç işlerine karışmasını mazur gösteremez. Sosyalist devletler arasında varolması gereken eşitlik ve özgürlük içinde dayanışma, bir güçlü devletin iradesini küçüklere dayatmam biçimini almamalıdır. Küçük devletlerin bağımsızlıklarına, kıskançlıkla sahip çıkmaları, sosyalist bir düzende de kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Bu bakımdan, Çekoslovakya olaylarını endişe ile izliyoruz. Sovyetler Birliği, sosyalist devletlerle ilişkilerinde büyük devlete olmanın üstünlüğü ile hareket etme alışkanlığından vazgeçmemiştir. Romanya'ların, Çekoslovakya'ların, Yugoslavya'ların çoğalmam Sovyetler Birliği'ni öteki sosyalist devletlerle ergeç eğit ilişkiler kurmaya yanıstırarak ve böylece eşitlik ve özgürlük içindeki bu yeni ilişkilerden emperyalizme karşıındaki cephe güç kazanacaktır.

(31 Temmuz 1968'de yapıldı konuşmadan özetlenmiştir.)

Sosyalistler bir şehit daha verdi...

Demircioğlu'nun öldürülmesinin sorumlusu Demirel Hükümetidir, Bu cinayetin hesabı sorulacaktır!

Adı Vedat Demircioğlu. 1943 Mart'ının 5'inde Konya'nın Taşkent bucağında dünyaya gelmişti. Bir Anadolu çocuğuydu. Vefa Lisesi'ni bitirmiş, şimdi de baştan başa değiştirilmesi gereken bozuk bir eğitim düzeni içinde hukuk öğrenimini tamamlamaya çalışıyordu. Hukuk Fakültesi B Grubu öğrencisiydi...

Her kafası çalışan, halkını seven genç gibiydi, o da düzenin bozukluklarını görmüş, hak-sızlığa, sömürüye başkaldırıyordu. Öğrenimini tamamlayabilmek için bir yandan işportacılık otel kâtipliği gibi işlerde çalışırken, bir yandan da sosyalist eylem içinde mücadele veriyordu. 25 yaşının bütün enerjisini tophüme mücadeleyle adanmıştı. Bütün gençlik hareketlerinde ön plandaydı.

Aynı zamanda, Türkiye İşçi Partisi Eminönü İlçesi'nin en aktif elemanlarından idi. Parti içi eğitim bürosunda görevliydi. TİP Eminönü İlçe Başkanı Erdoğan Yamaç'ın söylediğine göre, yönetim kurulu üyelerinden de daha çok çalışıyordu. Bu yüzden bu kongrede yönetim kurulunun en kuvvetli adaylarından biriydi. Afış yapıyor, el ilanı dağıtıyor, hoparlörleri bağlıyordu.

Sosyalist gençlik örgütü Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun da üyesiydi. FKF'nin bütün hareketlerinde ön planda yer alanlardan biri de o idi.

O kanlı 17 Temmuz gecesi İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bulunuyordu. Çünkü, Teknik Üniversite Motorlar Enstitüsü'nün kurslarına da kaydolmuştu. Kurstan sonra Teknik Üniversite'li kardeşlerinin heyecanına o da katılmıştı.

Sonra o vahşice saldırı başlamıştı. Polislerin copları masum gençlerin körpe vücutları üzerine birer cellat baltası gibi iniyordu. Vedat Demircioğlu da saldırıya uğrayanlar arasındaydı. Korunmak için Gümüşsuyu Öğrenci Yurdu'nun üst katındaki yatakhanelere çekilmişti. Polisler bire karşı beş, on kişi olarak saldırıyorlardı. Cop ve tekme darbeleri arasında gerileyen Vedat pencereye kadar çekilmişti.

İşte 17 Temmuz 1968 gecesine ekanlı gece damgasını vuran cinayet o anda işlendi. Polisler coplar ve tekmelemlerle son defa Vedat'ın üstüne yüklendiler. İnce pencere camları parparça oldu ve Vedat'ın vücudu ikinci katın aşağıya düştü.

Kanlar içinde yerde yatan Vedat'ın üzerine dört polis birden gullandı. Kendinden geçmiş olan genç yerde sürüklerken, hâlâ vahşet duygularını tatmin edememiş olacaklar ki, bir yandan da copluyorlardı. 300 metre kadar sürükleyip Teknik Üniversite'nin ana giriş kapısına getirip attılar. Vücudundan boğan kanlar 300 Metre'lik bir iz bırakmıştı geride...

10 dakika kadar da ana giriş kapısında yattı Vedat. Karşındaki evlerde oturanlar bu dehşet verici manzaraya tahük olmuşlardı. Yürekləri parçalanmış, ağhyorlardı.

Nihayet bir polis, kanlar içindeki Vedat'ı bir arabaya atarak İlk Yardım Hastanesi'ne götürdü ve oraya bırakır bırakmaz ortadan kayboldu. Suçluların telaş içinde kaçmıştı.

Saldırgan Amerikan filosunun bahriyellleri polisin kapısında nöbet beklediği fuhuş yuvalarında cinsel arzularını tatmin ederken Vedat tam bir hafta İlk Yardım Hastanesi'nde ölümlü pençeleşti. Kafatası parçalanmış, vücudu...

Vedat'ın annesi ağhyor: «Önde giderdi benim oğlum, Türk'tü benim oğlum, yığılığını gösterirdi ki, önde giderdi işte...»

VEDAT DEMİRCIOĞLU

— Sosyalist mücadelenin şehidi —

du cop darbelerinden mosmor olmuş, kol kemikleri kırılmıştı.

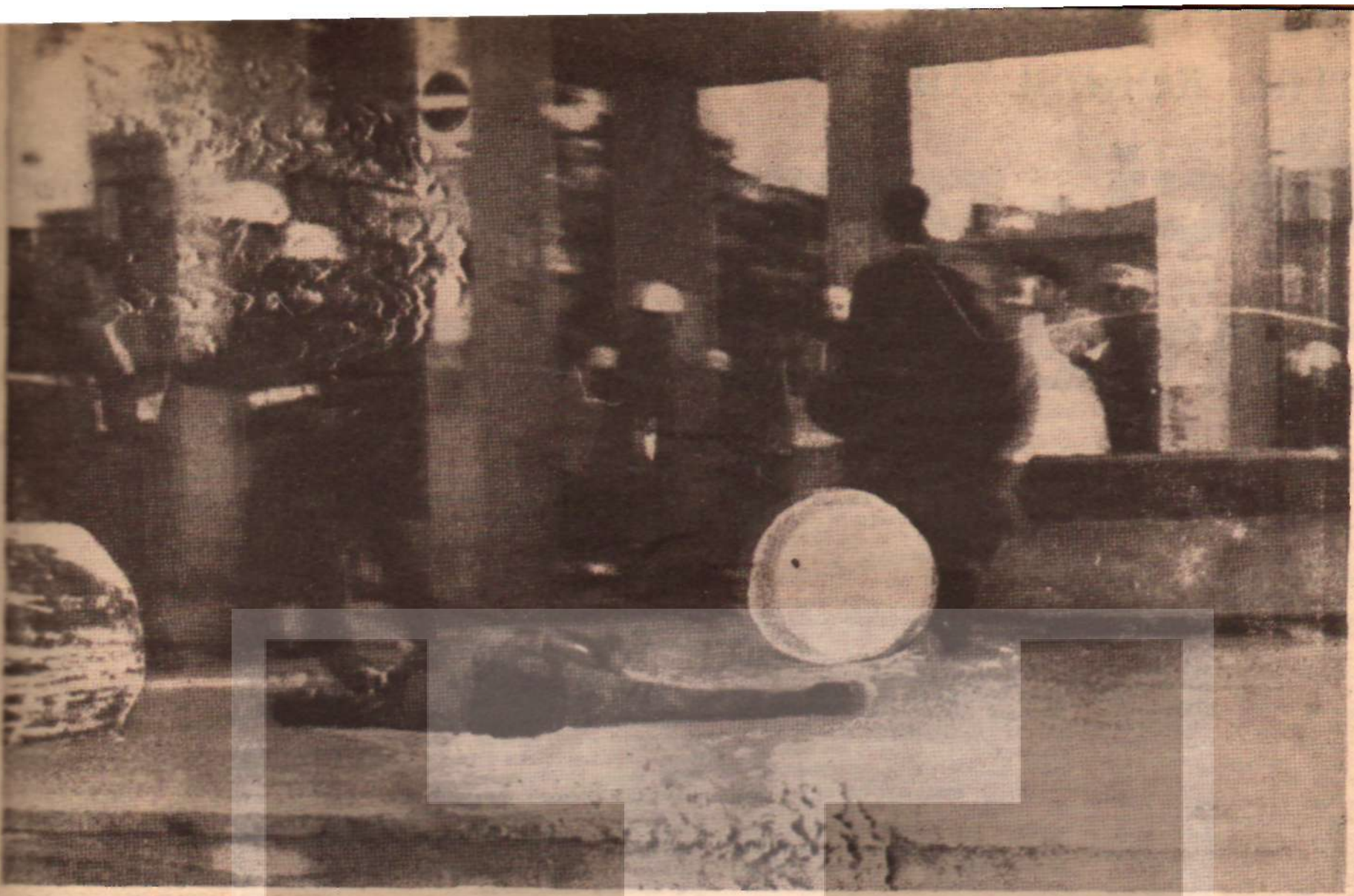
Kan kaybediyordu. Arkadaşlarının verdiği (0) grubu RH negatif kan da derdine derman olmuyordu. Ameliyat yapıldı, o da kurtaramadı Vedat'ı...

Sosyalist kavgaanın genç militanı 24 Temmuz 1968 günü sabaha karşı arkasında gözü yaşlı bir ana ve onun ölümlüyle daha da bilinçlenmiş bir gençlik ordusu birakarak bu dünyadan göçtü. Sosyalist hareket bir şehit daha vermişti...

Annesi Naciye Demircioğlu ardından kanlı gözyaşları dökerek ağhyordu: «Ölmedi ki o, gitmedi ki. Kurban edildi, polisler urduruldu. Elin gencecik çocuğundan ne istersiniz polisler? Önde giderdi benim oğlum, Türk'tü benim oğlum, yığılığını gösterirdi ki, önde giderdi işte...»

Ve ölümlüne kadar saflarında kavga verdiği Türkiye İşçi Partisi'nin Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar dostu düğmana ilan ediyordu: «Ölümlünü sonsuz acılarla öğrendiğimiz yurtsever, kahraman, genç partili kardeşimiz Vedat Demircioğlu'nun polislerce öldürülmesinden manevi sorumlu mevkide bulunan Demirel Hükümet'dir. Bu cinayetin hesabı mutlaka sorulacaktır.»

17 Temmuz sabahı Vedat Demircioğlu, İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Gümüşsuyu Öğrenci Yurdu'na polisler tarafından yapılan huzarca baskın sırasında coplanarak ikinci kattan aşağı atılmıştır. Devamlı kan kaybeden Demircioğlu daha sonra dört polis tarafından coplanarak ve yerde 300 Metre sürüklenerek üniversitenin dış kapısına getirilip orada on dakika bekletilmiştir (Üstte). Demircioğlu daha sonra bir polis tarafından İlk Yardım Hastanesine götürülmüş ve orada tam bir hafta ölümle pençeleşmiştir. Devamlı kan verilmesiyle bir de ameliyat yapılmasına rağmen kendisini kurtarmak mümkün olamamıştır (Solda). Demircioğlu'nun ailesi tarafından Konya'ya götürüldüğü için İstanbul'da arkadaşları ve mücadele arkadaşları, hazırladıkları cenaze törenini yapamamışlar, ancak geçen perşembe günü bayrağa sarılı sembolik bir tabutu polislerin zorbalığına rağmen üniversiteden Çağaloğlu'na taşıyarak ona karşı saygı görevini yerine getirmişlerdir (Altta).

İşçi - gençlik dayanışması

Buna karşılık, öğrenciler de benden çalışmamı hiç bilmemektedir; ama bu yaz -eğer isterlerse- üniversitede işçiler için açılan derslerin yanında, öğrencilerin de fabrikalarda çalışmaya gönderilmesinin yararlı olabileceğine inanıyorum. Gerçek toplumculuğun bu olduğu anlaşılır Küba ve Çin gibi ülkelerde, bu iş alışı yapılmaktadır.

Şurası bir gerçektir ki, aynı çevreden geldikleriydi ya da aynı kaptan yemedikleri zaman, insanların birbirlerine söyleyecek bir şeyleri yoktur. Onlar ancak birlikte bir şeyler yapabilirler. Son savaşta, toplama kamplarında, yanındaki işçi ve köylülerle pek güzel anlaşıyordum. Oysa şu son derece soyut aydın aklımla gidip onları fabrika ya da çiftliklerinde bulup konuşsaydım, hemen arkalarım dönerlerdi bana. Ama toplama kampında, aynı şeyleri yapmak, birtakım olaylar karşısında - her zaman aynı biçimde değil elbet - birlikte tepki göstermek durumunda olduğumuzdan, aynı dili konuşuyorduk. Öğrencilerle işçiler arasında gerçek bağın, gerçek üniversite-lerde, gerçek fabrikalarda, ancak birlikte çalışmaları zaman kurulacağına inanıyorum.

● Geleceğe bağlı olsun olmasın, pek çok komünist, işçilerin öğrencilerden çekiminde haklı olduğunu - öğrenci çıkarlarının işçilerininkine aykırı düştüğünü söylüyorlar - ve onların küçük kentsoylu serüvenliğine katılmamakla iyi ettiklerini düşünüyor hâlâ. Sizin görüşünüz?

SARTRE — Evet, geçen günkü tartışmada da, bir komünist kürsüye çıktı ve: «Öğrenci hareketi şu dört nedenden ötürü devrimele değildir, dedi. 1. Devrimci bir ideolojiye dayanmamaktadır; 2. Bugünkü rejimi yıkmak söyle dursun, sarsmamıştır bile; 3. Kargaşacılığa yatan bir harekettili, çünkü başkaldıran kentsoylu sınıf, hep kargaşa yaratır; 4. Birlikli üretici kendileri olduğu için, ancak işçiler gerçekleştirebilir devrimi.»

Bu konuşma yuhalarla karşılandı, talihsiz konuşmacı sesini zor duyurabiliyordu, bununla birlikte kendisine cevap vermek gerekiyordu. Kürsüye çıkıp günları söyledim: devrim yapılmak için ille de bir ideoloji gerekliyse, o zaman, bunu ancak Küba Komünist Partisi yapabilir, Castro yapamazdı. Oysa, K.K.P. devrim yapmak şöyle dursun, bir ara öğrencilerle kentlerdeki direnmeceilerin önyak olduğu genel greve bile katılmadı. Castro'nun en beğenilecek yanı, onda kuramın, yaşıntıdan önce değil, sonra doğmuş olmasıdır. Castro'nun, Moncada kuşatmasına yapılan ve başarısızlığa uğrayan saldırıdan sonra kendisini yargılayan kurul önünde söylediklerini ahen okuyun: burada, bir diktatör olduğu için Batista'yı devirmek gibi son derece demokratik bir istek, henüz aydınlaşmamış kavuşmamış birtakım dönüşüm fikirleri vardır, ama ideolojik yapıdan eser yoktur. Castro'nun devrimci öğretisi, savaş sırasında, köylülerle düşüp kalkarken doğmuştur. Daha sonra, doğruluğu hareketin kuramsal temelden yoksun olduğunu hissederek komünist-

lere yaklaşımıştır. Ama onların kendisine hangi dar kâhplı doğmaları uygulamak, hangi yanlışlara düşürmek istediklerini görünce, bağımsızlığına sahip çıkması, ideolojik de, böylece, daha bir dertlilik kazanmıştır.

Bunu bizdeki duruma uygulayalım: Fransa'da bir devrim hareketine giren insanların başarıya ulaşabilmek için, ille de önceden kesilip biçilmiş bir öğretilerle sahip olmaları gerektiğini gösteren bir kanıt yok elbette. Öğrencilerin başarısızlığa uğraması, Fransa Komünist Partisi'ne, İmar Marx'çılık anlayışı ve - Lenin'in şu ya da bu kitabından alınıyor - hazırlanmış cevaplarıyla, hareketi frenlemiş bulunmasındandır.

Ayrıca genç devrimci öğrenciler de değildiler - hemen hepisi Marx'ı olduğunu ileri sürmesine rağmen, hep aynı, listelik birbirinden epey farklı öğretisel görüşleri var-, ama onlar, fikirlerini söyleme döküp anlamayı göze almaktadırlar. Ve görüldüğü göre, hemen hepisi, Cohn - Bendit'in: «Hikler, ancak De Gaulle'in karşısında ikinci bir güp kurulabilirsek savaş kazanabiliriz; bu güc de, işçi-öğrenci birliğinden doğacaktır» diyerek ortaya attığı o çok önemli cihili güce birinci paylaşılmaktadır. Bu iş bu kez yürümedi mi? Bunun suçu herhalde öğrencilere yüklenemez.

Komünistlerin öne sürdüğü ügün-öl kanıtı gelince: öğrenci hareketleri kargaşa yaratacak nitelikteymiş, çünkü kentsoylu sınıfın başkaldırması ile getiriyormuş. Peki, öyle olsun! Ama

o zaman, toplumcu bir düzende doğmuş bulunan ve yarıdan çoğu işçi ve köylü çocuğu olan Çek ya da Yugoslav öğrencilerin başkaldırmasını nasıl açıklayacağız acaba? Ne istiyor bu emekçi çocukları? Kabaca, Fransız öğrencilerin istediğini, yani kendi sorunlarına çözüm bulabilme ve dileğini eleştirebilme özgürlüğü. Stalin çizgisinde yürüyen kurtarıcı memurlara ve tüketime dayanan toplumun teknik adamlarına karşı, insanın bir ürün ya da nesne değil, kendi kaderine sahip varlıklar olmaları gerektiğini savunmaları «boşgüç» damgasını yapıştırmak, yemi olduğu, tepeden turnağa devrimci olduğu, kireçlenmiş eski örgütleri tehlikeye düşürdüğü için kösteklenmek istenen bir hareketi damgalamaktır. Kentsoylu ya da toplumcu, bütün genç devrimci hareketi istediği kargaşa değil, tam tersine, demokrasidir; henüz işçi bir yerde gerçekleştirmiş bulunan gerçek toplumcu demokrasidir.

Son kanıt şu: devrimi yalnız ve yalnız işçiler gerçekleştirebilirlermiş. Ben de diyorum ki, sosyal bilince ermiş işçi bir öğrenci, bugüne dek, bunun tersine bir laf etmedi. Hepsini, öteden beri: «Biz ancak hareketli başlatan insanlarız, devrim, emekçi sınıfların, yani işçilerle köylülerle el ele vermesiyle gerçekleştirilecektir» diyorlar. Bununla birlikte, öğrencilerin öncül olabilmeleri için, onların istekleriyle işçi istekleri arasında bir birlik bulunması gerekir. Komünistler bunu reddetmekte, öğrencilerin kentsoylu çocukları olduğunu

ileri sürmekte - attekim %90'ı öyledir de-, bu yüzden ancak babalarının çıkarını savunabileceklerini söylemektedirler.

Bu, son derece mekanik bir Marx'çılıktır. Marx, kentsoylu sınıftan çıkan kuramcılarla işçi sınıfıyla işbirliği yapabileceklerini, çünkü o, kültür dağıtımında çalışan, bilgin ya da serbest meslek sahibi kişilerin aynı yabancılaşma sorunlarıyla karşı karşıya bulunduklarını söylerken bambaşka bir laf ediyordu herhalde. Bu iş Marx zamanında bile doğruydur. Bugüne daha doğrudur, öğrenciler, öğretmen yılları içinde nesne yerine kondukları gibi, yarı çalışmaya bağladıkları zaman da aynı davranışla karşılayacaklarını keşfetmektedirler çünkü. O vakit, başka bir biçimde olmasına rağmen, tıpkı işçiler gibi, emeklerine çalıştığını anlamaktadırlar. Ve işte bunun için, bugün işçilerle öğrenciler babalarının zamanındakinden çok daha yakındırlar birbirlerine.

● Mayıs bunalımında yepyeni bir şey var: hareket, geçmişteki gibi, iktisadi, toplumsal ve siyasal bir bunalımdan değil, özgürlükçü, nitelik taşıyan, köklü bir istekten

MEKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında
EN ETKİLİ VE EN İZRAFIZ ŞEİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız
BASIN İLAN KURUMU
Cağaloğlu, Türkiye Cad. no. 1, kat: 8
Telefon: 27 09 00 - 27 08 01, İstanbul

ŞİDDETLİ
BAS
AĞRILARINA
KARŞI
GRİPİN

Gripin ile kullanılır!

GRİPİN

GRİPİN 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

doğdu, maddi istekler ancak sonra-
dan buna katıldı.

● SARTRE — Devrimleri yaratan et-
ki dürtüye, yani salt maddi ihtiyaç-
ta, bugün, yeni bir istek, özgürlük isteği
eklenmiştir. Bir zamanlar sorun ya-
nıca üretim araçlarının toplumsallaş-
tırılmasıydı, çünkü mülkiyetle işletme-
nin yönetimi aynı şeydi. Bu, kapalı aile
sermayeciliğinden tekelci, adas işlet-
melerin kuruluşuna dek geçen dönem-
dir. Belli bağ toplumcu öğretiler bu
dönemde doğmuştur. Hepsi, yönetebil-
mek için ele geçirmek gerektiği inan-
ına dayanmaktadır.

Bugüne orta sınıf biçim **g**estir-
di, öyle ki, sahip olmadan yönetebil-
yor. Teknik adamlar egemenliği bağla-
mıştır: mal sahipleri, kârdan pay al-
mak şartıyla, işletmelerinin yönetimi-
ni uzmanlara, o işi bilen teknik adam-
lara bırakmaktadır. Bu yüzden de, iş-
teklerin niteliği bir anda değişmiştir.
Şimdi artık en önemli şey sahip ol-
mak değil, yönetin gücünü ele geçir-
mektir - tabii, sahip olma sonradan
yine ortaya çıkacaktır, çünkü her ge-
ye rağmen işin temeli odur. Tekelci
toplumda, bugün, emekçiler sahip ol-
mak değil, kararların verilmesine ve de-
netimine katılmak istiyor.

Bence, öğrencileri suçlayan herke-
sin en büyük kusuru, onların yeni bir
istekle, egemenlik isteğiyle ortaya çık-
tıklarını görememiş olmasıdır. Demok-
rasiye, bütün insanlar egemen olmak
yeni her biri bir köşeden, tek başına
değil, topluca karar verebilmektedir. Ba-
zi ülkelerde bu egemenlik kâğıt üze-
rindedir: Zenciler dahil, bütün Ame-
rika'lılar egemendir, çünkü oy hakla-
rı vardır. Ama gerçekte bu egemenlik
onlardan estirgenmektedir, ve yeni bir
güc, yeni bir iktidars - siyah iktidar.
Öğrenci iktidarı, işçi iktidarı - isteği
de burdan doğmaktadır zaten.

Pek çok toplumcu ülkede de durum
aynıdır, oralarında da biraylar üretim ge-
reklerinde tutulmaktadır. Genuka'nın
1936'da iktidara dönüşünden sonra,
Polonya'nın dört bir yanında görüldüğü
bir duvar hâmi geliyor aklıma: «Verem
öretimi yavaşlatır.» «Kendinizi bakın!»
demek istediğine göre, bu hâmi teme-
linde iyi duygular yatmaktaydı. Ancak
hiçbir çok anlamıydı. Ortada bir nes-
neden - verem - ve nesne üretiminde
başka bir şey yoktu. Bu ilişki arasın-
da, veremle üretici insan yok olup
gitti. Değişik devlet düzenleri için-
de yagayan Polonya'n, Çek, Yugoslav,
Fransız yada Alman öğrenciler, işte
bu insanlıktan uzaklaşımına baş-
kaldırmaktadır. Artık birer nesne gibi
yagamak, ürettikleri şeye yada çalış-
tıkları işe bağli olarak varolmak iste-
miyor, üretcekleri şeyi, bunu nerde
kullanacaklarını, toplumda oynayacak-
ları rolü kendileri seçmek istiyorlar.

Bunu ilk hisseden ve dile getiren
öğrencilerdir, ama, her şeye rağmen
genç işçilerle yeterince ilintili kurdük-
ları için, berikiler: «Neden biz de aynı
şeyi yapmayalım? Bu adamlar öleri-
ne çıkarılan yagamı yadsıdıklarına gö-
re, biz neden yadsımayalım?» demek-
tedirler. Mayıs ayındaki olayların en
önemli ve benzeri yamın, işçi sınıfı-
nın yaşama koşullarına gençler tara-
fından yadsınması olduğu konusunda
güçlü bir duygu var içinde.

● Az önce Küba devriminden söz
ettiniz. Batista'nın, bütün Küba
halkına zorba sayılması bu devri-
mi kolaylaştırmıştır. Oysa De Ga-
ulle için durum aynı değil. De Ga-
ulle yönetiminin başkım - toplumun
değişik katlarında çok değişik oran-
da hissedilmekte, ve en yıldı, işçi
sınıfının bir bölümü ona oy ver-
mektedir.

● SARTRE — Elbette. Batista.
Amerika'lılar, kendi ülkelerini ilğlen-
diren nedenlerle, Küba'dan aldıkları ge-
keri büyük ölçüde azalttıkları zaman
İşyagına geçti. Küba iktisadi için bir
yükümlü bu, binlerce küçük işletmenin
kapanması demekti. Büyük şeker ka-

maş ekiçlerini kurtarmak, düzenli ge-
vam ettirebilmek için, bir diktatöre
ihtiyaç vardı.

Bu türü iktisadi bir bunalımın bu-
kumadığı ülkelerde, bütün sınıflarda,
siyasal bütün sayış, kuruluş düzeni
devam etmesini yeğleyen bir sdrü ka-
san vardır. Çıkarları ve aldığı kültür
düşündürse, bir küçük tüccardan De
Gaulle'e güvenmemesi istenemez. O, De
Gaulle'in, kendilerini yutmak isteyen
büyük işletmelere karşı küçük işletme-
leri koruduğunu sanır. Yanlıştır bu.
Gerçekte, De Gaulle tekelleşmeyi ka-
kırtmaktadır, küçük işletmeleri ayak-
ta tutan da, aslında, büyük işletmeler-
dir; bu onlara Malthus'culuk yönünden
açık kapı bırakmakta, ve: «Bizler kü-
çük işletmeleri ortadan kaldırmak iste-
miyoruz» diyerek fiyatları istedikleri
düzeyde tutmalarına izin vermektedir.
Ama küçük esnaf bunu göremez. Onun
gözünde, De Gaulle, kendisini tekel-
lin saldırısından koruyan kalkandır.

İşçiler ilğense durum bakaadır. On-
larda, 1848'den ve Komün arasında-
ki korkunç işçi kayımından beri, «Po-
litikacı mı, aman bırak şu köpekleri!»
yargısına dayanan belli bir kayıtsızlık
vardır. III. Napolyon iktidara geldiği
zaman, işçiler kollarını bile kıpırdat-
madılar. 1852'de yapılan plebisitte pek
çoğu ona oy verdi. Neden mi? Çünkü
Prens-Başkan'a oy vermemelerini iste-
yen cumhuriyetçilerin hepsi, üç yıl ö-
nce kendilerini kırıp geçirenlerdi. O gün-
den beri, siyaset, işçilerin çoğu için,
kendilerini ilğlendirmeyen, ayrı bir
dünya olagelmıştır. Yüz yılın başların-
daki bütün sendikacılık kargaşası bur-
dan doğmuştur, ve bunun işçilerin dü-
nya görüşündeki izleri derindir.

Koruyucusu saydığı için De Gaulle
oy veren kentsoylu ile, ondan «De Ga-
ulle Babası» diye söz eden ve hangisi
olursa olsun, kayıyayan parti ekazasını
adan hoşlanmayan, siyasete hiç mi hiç
alınmayan işçiyi biriktirme karıştıma-
mak gerekir. İşçilerin dünyası, işçiler
Genel grevde gitmek gerekirse, buna
kendü önderler, yeni mendika yöneti-
leriyle yapacaktır. Bu arada hükümet
düşerse ne ala. Yoksa, siyaset oyunu
hiç ilğlendirmez onu.

● Milletvekili seçimlerini kazan-
sa, De Gaulle'ün, birkaç ay içide
bir başkanlık seçimi düzenleyeceği
ve buna kendisinin katılmayacağı
söyleniyor. Böylece işbaşından ge-
kilişimi hazırlayacak, «Louis-Philip-
pe» tarzı bir gidişten kaçınmış ola-
cak deniyor. ki, mayıs sonunda ge-
kileyeceği bu duruma düşecektir.

● SARTRE — Kendi adayları, se-
çimlerde oyların %80'ini alırsa, bu, hal-
kuna: «Eh, size bunca iyilik ettim, ar-
tık köşeme çekiliyorum» diyen Roma
İmparatoru Sylla'nın gidişine benzer.
Ama De Gaulle'çüler ancak %53 yada
55 oy toplayabilirlerse, bu çekiliş, De
Gaulle görüşü kurtarmak için bel üç
ay oyalansa da, Louis-Philippe'nin gidi-
şine benzeyecek demektir.

O ister gitais, ister gitmesin, önem-
li olan, büyük mayas hareketinden et-
de edilecek şeyleri saklayabilmekdir.
Che Guevara: «Sokakta olağandışı şey-
ler oluyorsa, bilin ki bu devrimdir» de-
miş. Biz bir devrim yagamı, ama
bir takım olağandışı şeyler oldu. İşte
bunları savunmaya çalışmamız gerek.

İktidarın, öngördüğü bir tasarı uya-
rıncı, mayıs ayında başlayan girişim-
leri ezmesine engel olmaliyiz. Gözdağı
verme hem sinisce, hem çok sert ola-
caktır: baskıların temel öğelerini,
özellikle öğrencileri birbirinden ayırma-
ya, birliğı bozmaya, saf dışı etmeye
çalışacaktır. En önemli sorun, onları
yalnız bırakmamak, onlara yardım et-
meye, savunmaya kararlı olduğumuzu
göstermektir.

Neuvel Observateur'den
Çeviren: Berton ONARAN

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed
kemal

Hazin tablo

Bir temel meseleyi çuğisine
tam oturtalım. Amerika bizi sö-
mürdü, sömürüyor, böyle giderse
daha da sömürecek... Gençler, ay-
dınlar, alık eren güçler onun için
Amerikaya karşı. Onun için 6. Fi-
lonun sere serpe İstanbul öleri-
ne demir atmasını, erlerinin ka-
raya çıkarak fiyatı satmasını
istemiyorlar. Siz bu hareketi,
Amerikaya karşı olmayı solculuk
diye niteliyorsunuz. Biz bu hare-
kete, Mustafa Kemal kökeninden
başlayan milliyetçilik ve milli
kurtuluşçuluk, diyoruz. Aramızda
ki tartışma temel çizgisi bu...

Şimdi Faruk Sükan :

«— Konya olaylarına gericiilik
demeyin...» diyor.

Biz gericiilikten demiyoruz. Bi-
zim için gericiilik diye bir mesele
de yok. Fakir fakara halk, Ameri-
ka ile ilğirliği yapan, işi tüküründe
gevirelerin sarfiyatına karşı. Bun-
lar Amerikan kulübünden, zengin-
lerin iyiyi içtikleri lokanta ve ga-
zinolara dek, her yanı yakıp yiki-
yor. Bunu din elden gidiyor, sla-
gına sarılarak yapıyor. Gazino-
larda yenilip içilmes, lşret edil-
ment, mini etek giyilmesi, Ame-
rikan modasının izlenmesi, bu
adamlara göre dinin elden gitme-
si... Buna Amerikalılarla ilğirliği
yapan gevireler gösteriyorlar. On-
lar Amerikaya küsüyorlar, nas-
gılarla bu sarfiyatına kıyorlar.
Biz Amerikan emperyalizminin
büyük kazınması, bunlar da ölenir
diyoruz. Onlar Amerikan aleyhtar-
lığını solculuk gibi gösteriyorlar.
Sanırım çizgi burada...

Amerikan sömürüsü sürgit al-
dukça, olaylar devam edecektir.
Amerikan aleyhtarlığı olaylar sürgit
oldukça, fakir fakara kığırtılacak.
Amerikan aleyhtarlığını solculuk
sanıp gençlerin üzerine yürüye-
cektir. Bu bir kısır döngüdür.

Faruk Sükan, fakir fakara bğ-
gizliğinin (oy deposu) aldığını
san ettiği sürece, onlara eğil-
mini destekleyecek :

«— Aman buna itica demeyin...»
diyecektir.

Konya Savein ise :

«— Ortada suç var... Suçlu bu-
lamıyoruz. Polis bize suçlu yu getir-
miyor...» diye yakıncaktır.

Oysa olayları düzenleyenlerin ko-
ruyucusu gibi görünen Sükan'dır.
Düzenleyicilerle birlikte Konya so-
kaklarında dolayı durmuştur.
Mağdurları, öğölenleri, malları
talan edilenleri değil, çalı ve gös-
teriyi düzenleyenleri vilayet maka-
munda kabul ederek, onlara gö-
rüşmüştür. Bunu gazeteler yazıyor.
Bu satırların yazıldığı ana kadar
da, ne Demirel konuşabilmiştir
ne de Sükan... Olaylar sükkatla ge-
çişimeye çalışmışlardır.

Oy deposu yok, oyumuza az
ama fikrimiz var. Bir sistemden
hareket ettiğimiz için, bu sistemin
mantığı ile konuşuyoruz. İktidarı
geldiklerinden bu yana örgütleme-
ğe milltan kadro haline getirmeye
çalıştığımız fakir fakarayı (komün-
izm tehlikesi) adı altında ne ka-
dar daha kığırtacaksınız?

Bu kığırtma, oy mekanizması-
nı tahribe kadar gitmez mi?

Başka bir de oya dayanıyordu.
Tahkikat encümenlerini kurana-
dek 6-7 Eylül olaylarını düzenle-
yenecek meşru bir iktidardı. Vak-
tiki, 6-7 Eylül olaylarına güdümlü
sankılar aradı, Tahkikat Encümen-
leri ile Anayasa tahribe gitti, meş-
ruluğunu yitirdi. De Gaulle örneği
size cesaret vermiştir. Ama sizin
arazıda De Gaulle gibi bir öneki
kahraman yok. Hepiniz ya bir
tagra doktoru avukattı işadama-
bedirganısınız. Dünya olaylarını
değerlendirecek, buna anlam vere-
cek bilgiden, görgüden, gözlemden
yoksunuz. Bunu nutuklarınız
dan, söz destekleyen yazarların
düşünce yapısından çıkartıyoruz.
Daha oy alabilirsiniz. Sandık-
tan bir iki seçim daha gine siz çı-
kabilirsiniz. Ama yetiyor mu? Geç-
miş tarihimiz, sadece sandıktan
çıkma meşruluğunun bir iktidarı
sürdürme için yeterli olmadığını
göstermiştir. Sandıktan çıkma ye-
terliliğinin üstünde, başka bir ve-
tanek gerekli devlet yönetmeye.
Demirel'in öğrendiği bir kurnashık
var : İcere ile kazayı birbirinden
ayırıyor. Bununla sorumluluktan
kurtulacağını sanıyor.

İstanbul'da bir öğrenci öldürü-
lmüştür

Konya'da bir öğretmen koma-
dadır.

Kas alınmıştır.

Toplam polis Alman Nazizminin
SS'leri gibi kullanılmaktadır. Polis
devletin değil, AP'nin işçiler! Ba-
zanı gibi görünen ŞİKen'in eğilimi-
ne göre kullanılmaktadır

Amerikan emperyalizmine karşı
koyma. Amerikan emperyaliz-
minin kökünü kazıma solculuk gi-
bi gösterildiği sürece, bir anlayış
çizgisi üstünde buluşmaya imkân
yok. Teğbiat doğru koyalım. Ame-
rikan emperyalizmine karşı koyma
milliyetçilik değil midir? De-
mirel Rus yardımı görmek için
can atıyor. Yarın Rus yardımı
bir Rus emperyalizmi gibi karga-
mıza çıkarsa, buna karşı koyma
milliyetçilik olmayacak mıdır? Rus
yardımının emperyalizm biçimine
girmesi halinde buna karşı koyan-
lara da solu mu diyeceksiniz?

Türk milliyetçiliği sömürüye
karşı çekilmiş bir kılıç gibi diren-
mektedir. Sömürüsü ile birlik olar-
da (oy deposu) 'nu elinde tutan
İktidarı Birlik halkın sömüröl-
düğü için, sömürüye karşı, öteki
sankılar oy aldığı için sömürü ile
İktidar olarak beraber. Bu hazine
tabloyu görüyoruz. Belirttiğimiz
de bu hazine tablodur.

Türkiye sömürüye karşı ulusal
kurtuluş gahlanması davranışın-
dadır. Bunu gindilik okumuş, ay-
dın, uyamık kuşaklar veriyor. Hal-
kımız da uyandıkça, işin farkına
vardıkça, bu çizgide yerini alacak-
tır. Hattâ Demirel İktidarı da gah-
lanış daha güçlendikçe bu çizgiye
yaklaşacaktır. Üçler, illi anlayış-
lar, Kıbrıs, Amerikan yardımı,
Amerika ile askeri ilğitler konu-
larında, bağlanıştaki çizgilerinde
çok ayrıldığını geniyi dönüp baktı-
rınız zaman teliylebiliriz. Buraya
da gelecektir. Fakat korkarsa ki
çok geç kalmadan gelebilirdi!

ÇEKOSLOVAKYA'DA

FIRTINADAN SONRA DİYALOG!

DUBÇEK
— Diyaloğa doğru —

BREJNEV
— Akıl için yol birdir —

HÜSEYİN BAŞ

ÇEKOSLOVAKYA'da olup bitenler bir süredir, hakkı olarak kamuoyunun ilgisini çekmektedir. Hemen şunu belirtelim ki, Batı'nın belli haber kaynakları ile olayları salt bu kaynaklara göre yorumlamayı meslek edinen takımın, olayların gerçek gelişmelerinden çok, kendi vehim ve özelemlerini yansıtan Kravcenko özentisi gevezeliklerini ayıklamadan Çekoslovakya sorununun sağlıklı bir biçimde yerine koymak mümkün değildir. Çok ciddi gazetelerimizin derin görüşleri insanın için şerpten yazılarına bakarsanız, Çekoslovakya'da «Burjuva düzensizliği» diyeceği bir şeyler başlamıştır! Yalnız, tabii bu biraz zaman alacaktır. Belki hay, belki de on yıl! Bir başka münecim, bu kez Devlet Radyosundan «Nato'nun Çekoslovakya'ya müdahale edeceği» söz ederek, kuşku yok, Nato'nun en gözde stratejilerini bile dehşete düşürmüştü!

Katıldığı zaman, Çekoslovakya'ya feodalizmin ne zaman geleceği hakkında da tarih düşüncesinden güphe etmediklerimiz bu tür zevzekliklerle, bırakınız Çekoslovak sorununu, önemli hiç bir dış meselede sağlıklı bir fikir-sahih olmasına, elbette ki, imkan yoktur.

Olaylar, nahçı keseri gibi kendine vonta, güphesiz kısa sürede, ne te yabana atılmayacak kırıltı sağlayan bir taktiktir. Ama bu taktiklerin gerçekleri uzun süre örtbas edeceğine inanmak safıktır da öte bir budalalıktır. Bu yüzden Çekoslovak meselesine, bize gösterilmek istenenden çok, gerçek boyutlarıyla bakmakta yarar vardır.

Savaşın katı Stalin dönemi-zıyeyen ve ünlü 20. Kongre'den sonra, Dünya politikasının tümünde ağırbaşlı duyulan «Barış içinde birlikte yaşamak» ilkesinin, Sosyalist blokta, içte ve dışta bir dış karmaşık gelişimlere yol açtığı bilinmektedir. İlk kez bir ekonomik sorunluluk olarak, belli kesimlerde boy gösteren, daha sonra yönetimin tümünü kapsayan bu «Buz Çözümü», çok geçmeden Sovyetler Birliği sınırlarını da aşarak, değişik ölçü ve dozlarla, Sosyalist blokun tümüne yerleşmiştir.

Savaşın yarattığı tehdit edici ortamda Sosyalist ülkelerin yapısının bütün kesim-

lerine mekanizma ve anlayış olarak güçlü bir biçimde yerleşmiş olan katı ve Merkenzyetçi yönetimi, Stalin'in ölümüyle, bugünden yarına değiştirmek elbette ki mümkün olmamıştır. O kadar ki ilk başlarda ağır endüstri ile tüketim endüstriyi, katı plan anlayışı ile geliştirilmiş bir ekonominin karmaşık düzeni arasındaki çatışmada en utangaç danda da olsa, tüketim endüstrisine imkan tanımak, Malenkov örneğinde olduğu gibi, katı planların çöküşlerini çekmek için yetiyordu. Krusçef ise, Merkenzyetçi planlığın ayrıntılarını uygulamakla işe başlayacaktır. 1956 Temmuzunda Har. kov Teknoloji Enstitüsü Ekonomi Profesörü Evsey Liberman'ın Komünist dergisinde yayınladığı, daha etkin bir plan anlayışı ile ekonomik kuruluşların verimliliğini artıracak tedbirler öne süren yazısı, Sovyet ekonomisinde uzantıları günümüzde dek gelen yeni bir anlayış ve

açılımına başlangıç oldu. Daha sonra Nemçinov, Trapesnikov gibi ünlü ekonomi uzmanlarımız da katılarak genişlettikleri «Libermanizm» ilk uygulaması olan Krusçef döneminde bulundu. Piyasa ekonomisinden hareketle üretimde planın öngördüğü norm'lardan çok, yatırılan sermaye üstüne temellenen kâr'ı verimliliğin kriteri sayan Liberman'ın tezleri de yine ilk başlarda Batı dünyasının belli kesimlerinde sosyalizmin kapitalizme yaklaştığı şeklinde yorumlanmaktan kurtulamamıştır.

Azınlık üretim araçlarına toplumun ortak mal olduğu sosyalist ekonomide kâr unsuru iyi bir ekonomik yönetimin muhasebe kriteri olarak alınmaktadır. Çünkü elde edilen kâr kurulumun özel mülkiyetinin sahibine değil, özel mülkiyet olmadığından doğrudan doğruya kurulumun kendisine girmektedir. Ayrıca yine Liberman'a göre te-

knisel toplumlarda gelişen fiat, kâr, rant, kredi ve diğer ekonomik kategorilerin sosyalist ekonomide de kullanılması doğaldır. Zira sosyalist ekonomi de tipik tekniksel ekonomi gibi bir mal üretimi biçimidir. Burada kapitalizmle sosyalizm arasındaki temel fark, sosyalist düzendeki üretimin planlı bir üretim biçimi olması ve hele üretim araçlarının mülkiyetinin özel mülkiyet yerine ortak mülkiyet üstüne temellendirilmiş bulunmasındadır.

Krusçef döneminde deneme şeklinde uygulama alanına aktarılan bu eğilim bugün Kosiğin - Brejnev ortak yönetiminde Sovyet ekonomisinin bütün kesimlerine yayılmakla kalmamış, eğilimin politik ve ekonomik konjonktürde getirdiği yeni anlayış Sovyetler Birliği sınırlarını da aşarak sosyalist ülkeler topluluğunun tümüne yayılmıştır. Bu, soyut anlamı ile, liberal-demokratik eğilimin Sovyet

Rusya dahil bütün sosyalist ülkelerde kolaylıkla benimsendiğini iddia etmek elbette ki mümkün değildir. Stalin döneminin katı merkenzyetçi plana taraftarları bu gelişmelere ekonomik alanda olduğu gibi politik alanda da bütün güçleri ile karşı çıkmışlar, bunun yetmediği yerde hiç değilse gelişimin dozunu kontrol altına almayı denemişlerdir. Öte yanda bu tür temel değişikliklerin doğal olarak yönetimlerin de değişmesini zorlaması, Çekoslovakya örneğinde olduğu gibi, birtakım ciddi sürüşmelere, giddetli ve son derece karmaşık ideolojik tartışmalara da yol açmıştır. Etkilerle yenilerin çatışması, Batı dünyasının belli kesimlerinin özellikle Batı Almanya'nın kuşkuyla, sosyalist dünyada ayrılık hareketinin başını çekenlerin bu gelişmelere sahip çıkması ve bütün bu alanlarda patlak veren tartışmaların ister istemez aşırı uçlara varması, Çekoslovak sorununu bugünkü karmaşık düzeyine getirmiştir.

Oysa Çekoslovak ekonomisinde liberalleşme gereği ilk kez Sovyetler Birliğindeki gelişmelere paralel olarak 20. Kongre ile birlikte duyulmuştur. İlk dönemdeki reformlar 1960'dan bu yana gertleyerek 1963-64 de ilk kez düşme kaydeden ulusal gelir artışı 1967'de %8'lik bir artışla yeniden ayağa kaldırmışlardır. Ancak ekonomik reformların beklenen düzeylere ulaşması, politik yönetimin de zorunlu bir biçimde bu yeni anlayışa katılmasını mutlaka gerekli kılmaktadır. Gerçi Novotni'nin işbaşından uzaklaştırılması ve yönetime Dubček ve taraftarlarının gelmesi ile politik engel ortadan kalkmıştır. Ancak bu geçiş sarımsız olmamıştır. Etkilerin bir türü uyusamadıkları yeni eğilim karşısında biraz ahykanlık, biraz da yerlerinde tutunmak kaygıları, yenilerin, bu arada sayıları az da olsa demokratik temel eğilimin gerçek anlamını görmemektikten gelen ve işi sosyalizmin temel ilkelemini yaduyacak kadar ileri götürme tutumuna giriştikleri çabalar dahil, eskiden tümüyle bertaraf etmek isteyen aşırı davranışları sarımsızın belibağı öğeleri arasındadır. Bu sürüşme ideolojik planda daha da belirgindir. Özellikle entellektüeller vadya, televizyon ve basındaki

ANT'nin üçüncü ödünüs ve ölt kapaklarının dağıtımına devam edilmektedir.

Okurlarımız ya bızat ANT idarehanesine gelerek yada «ANT Dergisi - P.K. 984 - Sirket - İSTANBUL» adresine mektupla bagvurarak ölt kapaklarını 15, öltleri ise 50 liradan alabilirler. Ancak posta ile müracaatta bulunan okurlarımıza posta ve ambalaş masraflarını karşılamak üzere her ölt kapak için 2, her ölt için 3 Lira'lık posta pulunu müracaatlarıyla birlikte göndermeleri lazımdır. Telep arasına göre ölt kapakları 15 Lira, öltleri ise 50 Lira ödemeli olarak istek sahibi okurlarımızın adreslerine gönderilecektir.

Ayrıca, elimizde çok az sayıda birinci ve ikinci ölt kapakları ile birinci ve ikinci ölt de bulunmaktadır. Okurlarımız edindikleri takdirde aynı şartlarla bu öltleri ve kapakları da temin edebilirler.

Sadece üçüncü öltde mahsus olmak üzere okurlarımıza bir kolaylık daha sağlanmıştır. 58. sayıdan 78. sayıya kadar ellerinde üçüncü öltde bütün sayıları tamamlamak isteyen okurlarımıza, bunları idarehanemize getirdikleri takdirde 20 Lira fark ödemek suretiyle derhal ANT'nin üçüncü ödünüsüne sahip olabileceklerdir. Ancak, diğer öltlerde dağıtım yapılmamaktadır.

BIAFRA'LI ÇOCUKLAR

— Yeni sömürgecilik kurbanları —

bazı davranışlarıyla bu yeni ve demokratik anlayışın zaferinden çok, eski günlerin acısını çıkarmayı amaçladıkları izlenimi vermektedirler. Şüphesiz sosyalist dünyadaki bu gelişmeler aynı zamanda beraberlerinde toplumun bütün kesimlerini kapsayan özgürlükler de getirmektedir.

Bu gelişimin sosyalist öğretinin özetinde bulunduğu ve sosyalist yönetimin bütün kesimlerinde olumlu sonuçlar vereceğinden kinse şüphe etmemelidir. Bütün mesele, daha çok duygusal planda ve katı bir dönemin boşalması olarak biraz da müzameha ile görülen bu aynı davranışların sonunda bizzat demokrasizme hareketini, giderek bütün sosyalist ülkelerdeki gelişmeleri engelleyecek boyutlara ulaşmasını önlemeyi bilmektir. Burada bütün sorumluluk yenileşme hareketine direnen eskilere, eski yönetimi suçlarken iyi yönetimi de yadsıma-ya vardırana, dış etkileri görmemezlikten gelme yolunu seçenlere ve meselenin diyalogdan başka araçlarla çözümünü isteyenlerin omuzlarındadır. Genel kanı, sosyalist dünyamız, özellikle Çekoslovak halklarımızın bu güç ve karışık sınavdan daha fazla sarsıntılara uğramadan çıkmayı başaracakları merkezindedir. Çekoslovakya ile öteki sosyalist ülkeler arasında diyalogun başlamış olması da esasen bu kamuyu doğrulamaktadır.

NIJERYA DRAMI !

NIJERYA'da bir yıl aşkın bir süredir devam eden kanlı iç savaş dehşet ve hunharlığın en yüksek düzeylerine ulaştığı şu aralarda, dünya kamuoyunun bütün dikkatini üzerine çekmiş bulunmaktadır.

Siyah Kıta 1965 yılından bu yana birbirini kovalayan darbelerin sarması içinde boğalmaktadır. İkinci Dünya Savaşı bitimiyle başlayan ve sömürgecilik tasfiyesi yönünde hızla gelişen bağımsızlık hareketlerinin bugünden yarına, eski sömürgecinin elinden bütünüyle sıyrılarak mutlak bir başarıya ulaştıkları söylemek elbette mümkün değildir. Gerçekten de, Siyah Kıta'da, çoğunlukla, yeni sömürgecilik kurallarına da uygun olarak, dünya politik konjonktürünün zorlamasıyla, ruza gösterilen bağımsızlıkların, daha doğmadan ne denli güçlüklerle karşı karşıya bırakıldıkları, 1960'lardan bu yana patlak veren darbeler, iç savaşlar ekonomik zorluklar, hammadde fiyat krizleri kanıttır. Kongo'da başlayıp, Merkezî Afrika Cumhuriyeti'ne, Yukarı Volta, Gana ve Nijerya'ya uzanan sarsıntıların aynı ayrı özellikler taşımalarına rağmen ortak ve ağır basan yanı, kuykusuz, eski sömürgeci takımının bu kez yeni ve fazla ince yöntemlerle, sömürdünün sürekliliğini sağlamak yönünde giriştiği düzenlerdir.

Anglo-Amerikan Emperyalizminin başı çektiği ve uluslararası sermayenin de hatırı sayılır ölçüde nasibini aldığı Afrika'da yeni sömürgecilik,

halkların ağıktan kınılması pahasına, kutayı dünya kıyasla, bugün daha çok sömürdüğünde şüphe yoktur. Eski sömürgecinin bağımsızlık öncesi ülke halklarını meydana getiren etnik gruplar arasındaki anlaşmazlıkları ateş üstünde tutarak bir bakıma sömürdü olanaklarını bağımsızlık sonrası dönemde de elde tutması yeni sömürgecilik oyununun en önde gelen kuralları arasındadır. Ayrıca etnik gruplar arası çatışmalar, ülke bırakılmış, toplumsal yapı geri kalmış ekonomi, tek gelir kaynağı ham maddenin büyük sermayenin spekülasyonlarının oynacağı olmasa yeni sömürgeciliğin bu ülkelerde diletiğince at oynatması için gerekli uygun ortamın yaratılmasında büyük rol oynamışlardır.

Afrika'nın en zengin doğal kaynaklarına sahip bulunan ve dört büyük etnik grubun bir araya gelmesiyle 1960'da kurulan ve o sıralarda örnek bir denge manzarası arzeden Nijerya, yukarıda belirttiğimiz yeni sömürgecilik oyunları ile, birdenbire, 1966 başında, General Irons'un darbesiyle karışmış ve olaylar kısa zamanda, hele Biafra ayrılık hareketinden sonra, gerçek bir iç savaşa dönüştürerek bugünkü içinden çıkılmaz duruma gelmiştir.

Hatırlarda olduğu gibi ilk kez ülkenin doğu bölgesindeki 8 milyon Ibo, General Irons'un liderliğinde ayaklanmış ve kuzeyli lider Sir Ahmedu Bello'nun Ebubekir Tawafa aracılığıyla sürdürdüğü Federal yönetim bertaraf edilmiştir. General Irons'un «Birliği sağlamak» amacıyla Federasyona, son vermek istemesi, gerek nüfus gerekse de yüzölçümü olarak Federasyonda ağırlığını duyuran kuzey bölgeleri halklarının ayaklanmalarına yol açmış ve Kuzeyli askerler Irons'ı devirerek yerine Yarbay Gowon'u getirmişlerdi.

İki ay sonra, Ekim'de patlak veren bir askeri isyanda binlerce Ibo'nun katledilmesi ve 1 milyonu aşkın Ibo'nun da Doğu'ya göçe zorlanması etnik grubun arasını iyice açmış ve Doğu bölgesi askeri valisi Albay Ojukwu, Kuzeyli Jenoside suçlayarak Federasyondan ayrıldığını ilan etmişti. Albay Ojukwu bir süre sonra Nijerya petrolle-riinin en zengin yataklarının bulunduğu Doğu bölgesinde kontrol eline almış, Lagos hükümetine ödemeleri durdurmuş, mahkemeleri kurmuş, 30 Mayıs 1967'de Biafra adı altında otonom bir cumhuriyet olarak ortaya çıkmıştı.

O gün bugün Gowon'un Federal kuvvetleriyle Ojukwu'nun Biafra otonom cumhuriyeti askerleri arasında kıyasıya bir savaş sürüp gitmektedir. İlk başlarda Federasyonun öteki ortaklarının da Gowon'a karşı bağ kaldıracağı umulan, böylece de Federasyonu kolayca parçalayacağını uman Albay Ojukwu bir süre sonra, hesaplarının bütünüyle yanlış çıktığını anlamakta gecikmeyecekti. Nitekim merkezî hükümet birlikleri Federal yönetimin etnik gruplar arasında gerçek bir denge sağlanmasi yönündeki olumlu tekliflerinin Biafra tarafından reddedilmesiyle hareketlerini hızlandırmışlar ve Biafra cumhuriyetinin ilaından bir ay sonra 7 Temmuz'dan itibaren Doğu bölgesi ayrılık hareketine karşı taarruza geçmişlerdi. Taarruz başarılı bir biçimde yürütülmüş ve Federal kuvvetler Temmuz sonunda Doğu

YUH OLSUN!...

Ferit EDGÜ

Düşünen kafaların, yazarların, sanatçıların sorumluluğundan söz ediyoruz yıllardır. Yazmanın tek başına bir eylem olduğunu söylüyoruz. Sabahın toplumsal işlemleri üstünde tartışıyoruz. Biliyoruz bu ülkede kendini yazıp çizmeye adanmış üç-beş kişiyiz. Bu üç-beş kişinin içinden sözü edilmeye değer bir yazar bulamazsınız ki buaktan yana olmasın. Pek az ülkede görülen bir taliftir bu. Son olayları izleyen bir okuyucu öyle sanıyordum ki: «Nerde bunlar?» diye sormuştur kendine. Ülkemizin yürekli gençleri bağımsızlık savaşımızı polis coplarına karşı sokaklarda savunurken bu sorumlu, bu bağnı, bu politik bağımsızlıktan, özgürlükten yana yazarlarımızın büyük çoğunluğu nerdeydi? Nerde birlik? Nerde sorumluluk? Nere de dayanışma?

Türk edebiyatçıların tek örgütü (Türk Edebiyatçıları Birliği) ulusal bağımsızlık uğrunda kanını döken, tutuklanan öğrencilerin yanında olduğunu bildirmek zahmetine bile katlanmamıştır. Emperyalizme karşı düzenlenen 20 Temmuz mitinginde bu birliğe ne bir temsilcisi bulunmuştur, ne bir mesaj okunmuştur. Gençler, yazarları tek tek çağırdıkları halde, bu mitinge katılan yazarların sayısı ne yazık ki iki elin parmak sayısını bile bulmamıştır. Türk intelligensia'sının, hiç değilse düşünce ahlaki yönünden, en etkin öge oluşması gerekenler görülmüştür ki, kendi küçük dünyaları içinde savunuculuğunu yaptıkları kavramların (toplumsal adalet, sosyalizm, bağımsızlık...) gerçek anlamlarına kavuşacakları kavganın içinde bulunmamayı seçerek inançlarına ne derece bağlı olduklarını göstermişlerdir.

Türk Edebiyatçıları Birliği, son olaylar karşısındaki vurdumduymazlığı ile utanç verici bir duruma düşmüş, yerine getiremediği görevlerine bir yenisi eklemiştir.

Öylesi tarihsel anlar olur ki yazmak anlamını yitirebilir, daha doğrusu, ak kağıtlar üstünde dile getirilen duygular, düşünceler, özlemler, ancak yaratıcılarımız toplum içindeki kaynaşmalara katıldığı ölçüde, toplumsal olaylar karşısındaki tutumu oranında bir önem ve anlam kazanır. Aksi durumda yazar kurgusallığın ötesine, delayısıyla da aldatıcı (hemi kendisi, hem de başkaları için) bir kalem silahşöründen farklı biri durumuna geçemez.

XIX. yüzyılın bir büyük ozanı «bir aydının kanını temizlemeye bütün bir okyanusun suyu yetmez» derken bu kalem silahşörlerinin akması imkânsız kanını düşünmemiştir şüphesiz. Bugün kalemli ellerine aldıklarında mangalda köhl bırakılmayan yazarlarımızın büyük çoğunluğu, öyle görüyor ki parmaklarındaki mürekkep lekeleleriyle uğraşmayı, sokaklarda akan kanla uğraşmaktan daha ilgi çekici görmektedirler.

Yuh olsun!

bölgesinin önemli limanı Bonny'yi ele geçirmişlerdi. Biafra kuvvetlerinin geçen Ağustos başında kazandıkları bir iki başarı ise geçici olmuş ve Federal kuvvetler bağımsızlığının ilaından 4 ay sonra, Ekim'in ilk günlerinde, Biafra'nın merkezî Enugu'ya girmeyi başarmışlardı. Ne var ki Bakent'in düşmesi sorunu çözölmeye yetmemişti. Biafra birlikleri direnmekte devam ediyordu.

Ba direnmesi en önde gelen nedenlerinden biri Albay Ojukwu'nun bazı Batılı ülkelerden silah yardımı görmesiydi. Gerçekten de Nijerya sorununda Batı dünyasının tutumu son derece ilgi çekiyordu. Eski sömürgeci İngiltere ilk kez 1960'da 3, sonra 4 etnik grubun yer aldığı Federasyonun yaratıcısı olarak Albay Gowon'un tarafını tutuyordu. Öte yanda Nijerya petrol üretiminin üçte ikisinin Doğu bölgesinden elde edilmesi, Shell, BP ve Gulf Oil kampanyalarının bu bölgede faaliyet göstermekte oluşları İngiltere için güç bir durum yaratıyordu. Üstelik daha ilk anlardan itibaren Biafra kuvvetleri Warri petrol merkezine, Federal birlikler ise pipe-line'nin bitiminde bulunan Bonny adasına el koymuşlardı. Diğer taraftan Kongo'da Katanga ayrımına karşı Kongo birliğini savunan Birleşik Devletler bu kez Nijerya'da Biafra ayrılığı hareketini desteklemiş,

Batı Almanya ve Portekiz'le birlikte Albay Ojukwu'ya önemli miktarda silah yardımı yapmıştı. Buna karşılık Sovyet Rusya çatışmanın başından bu yana Nijerya Federasyonunun parçalanmasına karşı çıkmış ve Merkezî Hükümeti silah yardımı dahil her alanda desteklemişti. Öte yanda iç savaşın sona ermesi yolunda arabuluculuk yapan Afrika Birliği Teşkilatı (OUA) nın da genel olarak Biafra ayrılık hareketini tasvip etmediği görölmektedir. Bakent Enugu'nun düşüşünden sonra Doğu bölgesinin güneyinde bulunan Umuahya kesimine çekilen Ojukwu ve taraftarları bugün son bir direnme içindedir. New York'da ve Niamey'de, tarafları bir araya oturtma çabaları olumlu sonuç vermemiştir. Etnik gruplar arasındaki düşmanlığın iç savaş bir katliama çevirmesi dünya kamuoyunun bütün dikkatini şimdi Nijerya üzerine çekmiştir. Savaş ülke ekonomisini alt üst etmiş, açlık ve hastalık dayanılmaz bir hal almıştır. Savaş kurbanlarının sayısı binleri aşmakta, yedi yıllık Vietnam savaşının kurbanlarının sayısına varmaktadır. Son gelen haberler Niamey toplantısına çıkamaz saplandığını, Biafra'lı Albayın, Gowon'un olumlu tekliflerine yanasmayıp, hırsh ve dar bir milliyetçi bağnazlığı içinde yeniden Biafra ayrımını sürdürdüğünü bildirmektedir.

hazırlayan: Attilâ Gökborû

hazırlayan: Attilâ Gökborû

Önce ulusal Türk Sineması kavramı üzerinde anlaşılmak zorundayız. Bu konuda, tipki **Etiyas** kavramında olduğu gibi tartışmalar sürüp gitmekte; **«Ulusal»** bir sınır yada coğrafya meselesine indirgeyen abğnazatçıların evrensel olanı ulusalı dışında, giderek **«koksizle, koksopolite** görme eğilimine ulaştıkları tartışmalar. Bu taklme savlarına bakılrsa **«ulusal evrensel»**ın boyutlarına eristiginde aslında özgünlüğünü yitirmektedir. Böylece henüz evrensel boyutlara ulaşmamışlık, sanat, olarak ortaya konulan ürünlerin evrenselin gerektirdiği niteliklerden yoksun bulunmalarıyla değil de **«ulusal»** yada özgünlükleriyle izah edilmek isteniyor. Bu tür kolaylamaların ciddi bir irdelemeye dayanamayacağı açıktır. **«Özell** yapıtları böyle bir kompleks yok. **«Sanatın** hamuru insan, boyutları ise bütün evrendir. **«Ulusalık, özgünlük, evrensel boyutlara erişiminin, yani bütün insanların ortak mah haline gelmenin enesi** değil, tam tersine sığırma platformudur. Yeter ki sanat olarak güce ortaya konulmuş ve bütünliğe insan ve yalnız ona dönlük olsun.

Öte yandan, çağımızın bugünkü ulaştığı düzeyde sanat ve kültürün belli sınırlar içine hapsetilmesi diye oranda daha da imkânsız. Marx ve Engels sanatın evrensellığı yönüne bir temel atılımına parmak basmışlardır: Kendi kendine yeten sınırların ve ulusların eski iç kapanıklığına yerine evrensel ilişkiler, ulusların karşılıklı bağımlılığı gelmektedir. Böylece özdeksel üretim için doğru olan, düşünce ürünleri için de geçerli olmaktadır. giderek bir ulusun düşünce ürünleri herkesin malı haline gelmektedir. Dar anlamda ulusallık ya özgürlük günden güne daha da imkânsız olmaktadır. Ulusal ya yöresel edebiyatların geliştirilmesinden evrensel bir edebiyat doğmaktadır.3

Şimdi, ulusal'ın sınırlarını ya da çok uluslusunu böylece sınırlıttıktan sonra 'ulusal'ın temel konusunda da açıklığa varmak gerekmektedir. «Ulus» bir kültür, gelişmeyi olsa bile, sosyalist ve demokratik unsurları da içerir. Çünkü her ulusun bünyesinde yaşamı koşulları zorunlu olarak demokratik ve sosyalist ideolojiye yönelen esmerül- rümler bir emekçi yığın mevcuttur. Buna karşılık yine her ulusun bünyesinde, bu kez sınıfsal unsurlar olarak değil elbette ve fakat bir kültür olarak, çoğunlukla aynı derecede tutucu ve gerici bir burjuva kültürü de vardır. Böylece, genellikle, ulusal kültür, büyük toprak sahipleri- nin, ruhban takımının, burjuvazi- nin kültürü olarak ortaya çıkmaktadır. Lenin'in yukarıda aktardığını düşüncelerini Marx ve Engels'te de bulmak mümkün. Marksistler, kapitalist sistemin geçerli olduğu ülkelerde aynı

ürünleri hakime sunulara teke-
linde görmekte birleşmektedir-
ler. Bu durumda culusal kavra-
mında bom temel farkları sap-
tamak, daha tyis ulusal sanat'ın,
burada «Ulusal Sinemamız» tem-
ni konusunda bir açıklığı var-
mak halthazır durum için oldu-
ğu kadar«Ulusal Türk Sineması-
nın» perspektifleri açısından da
zorunludur.

Biz, Ulusal sinemayı; ana gılgileriyle şöyle tanımlamak isteriz: Halkın geçmişine ve geleceğine doğrudan doğruya ve temelden bağlı; halka dönük, halktan yana, insanları sevgisine, sevgisine eğilen, uyaran, irdeleyen, eğiten; yoksul emekçi halk yığınlarının kendisini taşıyan, yabancılaştıran, zincirleri parçalaması yönünde kaygı veren, onların, insan sevgisine, barın, beğeni ve uygarlığın yüksek düzeylerine ulaşmada tarihsel bir misyon ve sorumluluk yüklenen bir sinemadır.

2 — Ulusal Türk Sinemasının kurulmasından yanayım elbette. Ama bugün sinemayı halk yağınlarının iyutulmasında ender bulunsa bir araç gören haklin sınıf temsilcilerinden, bu oyuna bilerek yada bilmeyerek âlet-i tıncılar takıma değin herkes, hiç değilse görünüşte, ulusal sinemadan yana oldukları savında. Hatta bu takımın azgı ve ağır serdengeçtileri bunca yıldır bu tiksintili verile akınında başboş ve rahat yol aldıkları sonra ulusal sinema adına olmadık gürültüler koparmakta ve ne idüğü belirsiz bir ulusculuk kavramına sığınarak güdük ve ilkel ürünlerinle savallı altın yaşlarını değiştirmek yolunda umutsuz çabalar sarfetmektedirler. Şüphesiz bu sinemadanca bilinçli ve yöreklil insanların bulunmadığı anlamına gelmez. Türk Sineması, kaynaklarından bugüne, yoksul ve emekçi halk yağınlarına dönük, özgün, tarihsel minyonunu nun bilincinde deneylerden bütünüyle yoksun değildir elbet. Bunlar sanatçı ve halkçı, mütevazı kişiliklerinde ve yapıtlarında, yarınki ulusal sinemanın mayasını taşımaktadırlar. Yeni bir güç, bilinç ve atılımlarla gelecekle olanlar, hiç kuşku yok, Türk Sinemasında sağlam ve sağlıklı

dayanaklar bulacaklardır. Sönmüş umut olarak ve ağır yürekli bağtandıklarına değin, SSK'nın -yürürlükte değil olan, devinmeyen- olan da bu yatoplu-culuk adına olmadık herzeleri iyilerine. Emekçi ve yoksul halk yığınlarına abuk sabuk zevklikleri chalkla buluyoruz yaygarasıyla yutturmaya yetlenenlere. Engels bu baylar emekçiler için herşeyi her zaman iyi sayılacağı kanındadır. Eger bu baylar Marx'ın en mükemmel eserlerini bile emekçiler için henüz yeterince iyi saymadığını ve emekçilere mükemmel altında bir şey veremeye nasıl bir emayet olarak baktığını bilselelerdi diyor. Evet, bir bil-seler...

3 — Ulusal Türk Sinemasının kurulması güpess ekonomik yapının glderek onun uzantısında ki üst yapının köklü dönüşümü ile gerçeklecektir. Sinema ürünlerinin oluşumuna, komple-

dar istismarcılığının ve sömür-
sünün alabildiğine sürüp gittiği
ilkelerinde, tereyağından kül çö-
ker gibi çekip çıkarmak ve böy-
lece de sinemanın gerçek yapıma-
cısı halktır yutturmacasına sa-
rılmak, mumu yatınsı bile bul-
mayacak bir osmanlı kurnazlığı-
dır. Özdeşsel üretimde olduğu
gibi, düşüncü ürünlerinin de baş-
ka uyarıların tekelinde bulun-
duğu gerçeğinden, tefecî serma-
yenin olağanüstü bir pervasızlık
ve akıl döndürücü bir keparelik-
le borusunu öttürdüğü bir ekono-
mik kesini -sinema âcâlimin-
ayırmağa kalkışmak gülmeye

Geçtiğimiz dönemde alınması sağlanan ve konuları olan reformlar tedbirleri sayesinde eğitimde, ekonomide, sinemamızın ekonomik yapısında en büyük değişimlere uğradık.

4 — Sansürle yedee sansür kulu gerçevesinde görmek kanımasa eksiktir. Sanat, burada anıma, sen derece karmaklık anı bütünüyle tutucu etkilere altındır. Söz konusu olan başka sanıfların sansürüdür. Film Kontrol Komisyonu bu bütünü bir ebeü sağılamak istemidir. Sansür günümüzde iki yönü bir görevi yükümlü olarak karşısına çıkarmaktadır. Bir yandan halkı yığılmanın gerçek kurtuluşları doğrultusunda atılan herlot adımıla desteklemek, öbür yandan da bu bilinçlenmeyi savsaklayan sapıran, uyutan filmlere yegnak vermek. Başka sanıfların egemenliğinin sürdürülecekteki göreviye sansür, Ulusal Türk Sinemasının kurulmasında bir engel olarak mevuttur. Ulusal sinema sansürle de hesaplamak zorundadır.

3 — Bugün Türk Sinemasında elbette ki ederi başı manzura bir seyirci gartlandırılmamı vardır. Bu böyle olunca gartlandırılmı seyirci sansürle adan desüv edilebilir. Temel gerçek, başka gınlıları, yığınları, iletim Hırlarından sanata, düğünden ahlaka, gartlandırıldı, gıderekle yaban oluştardığı merkezindedir. Ama bütün bunlara rağmen, gartlandırma sürecinin geçerli olduğı toplumlarda, statüko'ya karşı gırlıen hareketler, gartlandırma süreci önüne bir engel olabırdığı, hele bu hareketlerin potansiyel bir ürgüte dönüşme halinde de, statüko'da büyük gıdilekleme de bir gerçektir. Daha önce bir üyile, statüko'nun önkıllılığına yönelen süreç, bilismeme süreci karlı çıkmaktadır. Burada, gartlandırmanın, anadıs doğma, lombrojen bir nitelikte olmadığı, tam tersine, halk ıylarına baskın siniflarca cedindiren bir gey olduğunu, gıderle edilebileceğini söylemek istiyoruz. Öyle sinemada durum daha da farklıdır. Bu köşimde gartlandırma üyilesine fıkel, üyile sine kör parmağın gıdınıdı ki, halk artık gıras gıdınıdı edetü uyutma sürecine karşı eba gırlıkke kazanmıştır. Buna sine manın kendine üğü, büyleyleli serbedici nitelikleri de eklenirise bu gartlandırmanın edarmadığına edilemesi güc olmayacaktır. Halkın büyük sayılarda sinemalara koymasını yerli filmlerin temelde ve derinlemesine chalkırasıtırdı, gıderekle chalkılasıtırdı.

ATIF YILMAZ

savırna bağlayanlar fool çekilde
yanılmaktadırlar. Avramam'nun
gelmiş geçmiş gış rekolarını
eberhasav edorek getiriciliğine
milyonlar kazandırmasındaki gış,
mı, be gış sulu'melc'nun, Türk
Halkayta edaricilmesinin bağla
kurduğı saçmasına mı bağlaya
cağı? Sinomanın halk yğınlara
mı cehaden ve bütünüyle kendi
ne dağıt niteliğini, hatırı sayılır
bir bölümüyle henüz tag devrinde
aşamayan yerli sinomanın yote
meklerine yamakak boykude bir
gabadır. İstese ne odum koyas
seçtiresağıt stihniyetinde olanlar
bile bu herametim odunda olma
diğinin şarkında idiler. Halka
tân söylemenin de bir şığıştı var
dır.

İ - Biz, son bir irdelemeye bugünkü kapkaççı düzende gerçek halıçı kuruluşların gelişebilecekliğine inanarlardan değiliz. Üstelik kapkaççı ekonominin başıbozluğundan ve tefeciliğin alabildiğine artmış olduğu bir ortamda, bugünkü perşan durum devam ettiği sürece, kapitalist ekonominin koşullarının bile uygulanmasını bir reform olarak görürüz. Bu reformların sinemanın ekonomik yapısını en azından, bütün az gelişmişliğine rağmen, hiç değişilecek verimlilik, en azından iyi çalışan üç katmanlı düseyine atırmaması mümkündür. Ama bu yukarıda da altını çizdiğimiz gibi, gerçek halıçı sinemasına yol açacak köklü bir dönüşümünden çok, sinema endüstrisinin, ekonomik yapı olarak, bugün içinde bulunduğu likel perşanlıktan kurtulmasından ibaretir. Bununla birlikte sadece bu gelişmenin bile gerçek halıçı sinemasına varmadaki bir sigarama tütünleştireceğine de işaret etmek isteriz.

7 — Wlusal Türk Sinemasının E
lizenmekte olduğu hiç değilse
bu ertama yaratıldığı kesinle
dayım. Gerçi bu henüz ağırlığın
duraarak ekinliğe kavuşmuş
değildir. Ama temelde yol açıl
ması eğilimi tutulur bir biçim
de belirlenmiştir. Öte yanda bu eğilim
nin kaynaklarını, güncesi
Türk Sinemasının özgün ve yü
rekli küklerinde aramak gete
kir. Geçekten de yeni aşamada
her an kendisini yenileyen güc
li sinemacıların her zaman yo
lunması bilimsel etkilerin I. Ö
Akademi ansiyorum bulunması bir
resantı değildir. Halk sineması
nın oluşumunda yepyeni ve güçlü
bir örnek olan Brezilya «Yeni
Sineması»nın en önce gelen ve
talarından Rocha, Brezilya sine
ması içindeki bu patlamaları kay
nagını «Gulart»ın devrimci ve
Herici dönemine bağlamakta
dır. Türkiye'de de 1930 devrimi
sonrası, tarihimize ilk kez, bir
örgüt olarak çıkan toplumcu par
tisine, Herici düşünce ve eğitim
lara yepyeni bir dinamizm ve

kinlik kazandırması, sinema gibi son derece önemli bir konuda da yeni ve güçlü akımların platformu olacağından göpme edilmeme-
ldir. Sinemada da tıpkı politika-
kads olduğu gibi, şimdiden cema-
mantik ve soyut uluculuktaas
kurtulup, toplumun gerçek be-
yutariyla tanınması süreci baş-
lamıştır. Kutsal alanda gö-
rülen yoğun çalışmaların Brezil
ya «Yeni Sineması» örneğinde ol-
duğu gibi, ercek meyvalarını ver-
mesi doğaldır.

8 -- Kurucu kuşağın sinemanın sosyal örneklerini vermiş Batı Sineması kültürünü sindirmesi gerekli midir sorusunu olumlu bir biçimde cevaplarken bazı tuzaklardan sakınmak isterim. Kültür söz konusu olunca, önes hemen belirtilsin, ona bütün komplekslerden sıyrılıp saygı ve sorumlulukla yaklaşmakta sayısız yararlar görürüz. Çağın insanının, insan soyunun binlerce yıldır yarattığı birikimin mirasçısı olduğuna da inanırız. Ama yukarıda da belirtildiği gibi asaf bir kültür mevcut değildir. Özellikle kapitalist sistem altındaki ülkelerde ulusal kültür baskın ve hakim sınıfların kültürü olarak ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık, yine yukarıda altını çizdiğim gibi, baskın sınıfların hükümları olduğu dönemlerde bile her zaman sömürülen emekçi yığınlarının kültürü de filizlenmiştir. İmdi tanımını yaptığımız ve umut olarak bağlandığımız gerçek halk kültüründe, sanatının, sinemasının kurulmasında, sahle çıkarcılığına, temelleneceğiz ki kültür sanat, sinema ipte, baskın sınıfların hükümları olduğu dönemlerde bile mevcut olan emekçi yığınlarının herici, demokratik kültürü, sinemasıdır. Bu yüzden Batıyı bir bütün olarak almak ve sonra da bu bütünün o sinema katkısıyla karşı çıkmak,

diyerek, bugün kurulmasını istediğimize halk almamasına da temel sebep bırakmak anlamına gelecektir. Batıyı bütün olarak alıp bindiği dalı kasmalara, hele başka konularla-bugün son bir aşamada emperyalizm- sömürülen güçler arasında kavga açacak ve pür pür ortadayken ne olduğu belirsiz bir ulusal özgünlüğün altında yeni yöntemler vehmeder işi Marx'la hesaplamaya değis verdürmeye yeltenenlere Batımaı çehiris, yani sıra çpanzehiris de birlikte tasdiğıni hatırlatmak isteriz. Akıl savda olanlara sosyal-Met yöntemin, etkin bir savag yöntemi olarak, yeryüzünde bugün ulaştığı yüksek düzeye ve katettiği yola bir dönüp bakmalarını öğütürüz. Bu açıdan bakıldığında sadece batının değil, bütün yeryüzünün sosyal kültürlerine eğilmek ve onları taklit değil, yeni ve yaratıcı atılımların itici gücü haline -getirecek şekilde, sindirmek elbette ki gereklidir.

9 - Bütün sanatların bir se-
tazi saydığımız sinemada sanat
dallarının tümünün gücü bir ge-
kilde katılması ise doğaldır. Bu
gereklilik sinemanın, sinema ola-
rak, bilinde mevcuttur.

1. Sanat türleri, tarih içinde, toplumdan topluma, kültürde kültürde değişen özelliklerle sınıgıdır. Bir sanat, bir anlatım aracı olarak sinemanın, görüntü dilinin, toplumdan topluma, kültürden kültüre değişebilen niteliklerle sınıgıncıdır tabiidir.

Eyvensel olan, sinema alican-
min, mekanik bir araç olarak ta-
gidığı teknik imkânlardır. Sine-
macının, bu genel imkâna işlev
ve tutarlık kazandırmast, bu ara-
cı özel bir amaca yöneltmesiyle
başlar. Sinema sanatçısı, sinema
teknikini, belli bir konuyu be-
lirlediği anlatım (yorum) adına
smarlayıp geliştirir, ona kişi-
sel bir yönüme kazandırır. Bu

- 1) Ulusal Türk Sinemasından ne bekliyoruz?
- 2) Ulusal Türk Sinemasının kuruluşundan yana misyonu?
- 3) Sinemamızın bugünkü ekonomik yapısının değişmesini istiyor musunuz?
- 4) Sansür kurulumunun gelişme formu Ulusal Türk Sinemasının kuruluşuna göre bir şey gelirdir?
- 5) Bugün Türk Sinemasında beğenilip tartışılmasını seyirci sansürü var mıdır?
- 6) Ulusal Türk Sinemasının sinemamızın bugünkü ekonomik yapısı içinde kurulup gı-
gelebileceğine inanıyor musunuz, nedeni?
- 7) Ulusal Türk Sinemasının filmlerinde olduğu gibi kabul ediyor musunuz, nedeni?
- 8) Ulusal Türk Sinemasının kuruluşunda:
- a) Kurucu kuşağı, sinema sanatının hiç kuşkusuz soylu örneklerini vermiş batı
sineması kültürünü sindirmesi gerekli midir, nedeni?
- b) Batı sinemasının anlatım ilkelerini benimsemek söz konusu olabilir mi, nedeni?
- 9) Ulusal Türk Sinemasına Türk sanat dallarından neler kaynak olabilir, nedeni?

MÜSEYİN BAŞ

yöntem çevresinde sinema sanatı, kendi toplumunun ve insanlığın gerçeğini kendi ulusunun kültür birikimini açısından yorumladığı nisbette, özüyle biçimiyse kendi ulusal kültürünün temsilcisi olan bir sinema görüşü geliştirdi; yalnızca konularıyla değil, anlatımı ile, tabiatı ve insana bakışındaki düşünceleri ve duygusal tavrın ince ayrıntılarıyla da kendi ulusunun özelliklerini dile getirdi.

Sinema, yeryüzünün iktisaden egemen olan toplumlarında, toplumsal refah, dev sermaye, devletin siyasi gücü ve ulusal kültürün uluslararası egemenliği sayesinde dev pazar imkânlarıyla da beslenen bazı üstün maddi şartları hazır bulmuştur. Batı sineması, uluslararası sinema pazarını ve dünya sinemasını kendine has ölçülerle etkilemek ve şartlandırmak konusunda şüpheye pek bir imtiyaz taşımıştır; bu, Batı toplumlarının genel dünya şartları içindeki rollerine sıkı sıkıya bağlıdır, ve sinema tarihinin bir çok önemli filmleri Batılı toplumların damgasını taşıyor diye bu damgasını temsil ettiği kültürü iyi sinemanın tek yada zorunlu kaynağı saymak çok yanlıdır. Dramatik sanatlarında, geleneksel ses ve görüntü sanatlarında, Batılı karaktere uygun olmayan çok başka geleneklere bağlı ilkeler geliştirilmiş olan kültürlerin, kendi sinema klasiklerini gerçekleştiren, Batılı sinema klasiklerinde örnek aramak yerine bu konuda öncelikle kendi toplumsal kültür kaynaklarını egemen saymaları tabiidir. Batı toplumlarının tasvirsel ve sosyal özelliklerine bütün yönleriyle ortaklık göstermeyen, Batılı toplumların iktisadi, siyasi kültürel yönden sömürgeci olmayan her ulusun sanatçı sinemasında, kendi halkının beğenisinde mevcut yerli özelliklere üstünlük tanıyacaktır.

Ne güçlü devlet koruması, ne güçlü sermaye ile desteklenme-

miş olan Türk sinemasının varlığını mümkün kılan ana unsur, yerli filmi yabancı filme ne rededip peşinen tercih eden bir ulusal seyreli birikimi olmuştur. Bu birikimin temelinde yatan kültürel olgu, yani yabancı filmler karşısında Türk seyreli-sini gösterdiği yetinmezlik, gerçek ulusal sinemayı ergeç yaratmaktadır. Bağımsızlık tarihi olan her ulus gibi Türk ulusunun da zengin bir kültür geleneği vardır. Toplumumuzun has tarihsel-sosyal şartların özelliğini yansıtan bu kültür, sanatların her dalında özgün örnekler vermiştir. Türk sineması bu mirasa sahip çıkarak ona toplumumuzun çağdaş gerçeğine dönük bir anlayış içinde taze ilkeler kazandıracaktır. Bu arayışın birincini taşıyan her Türk filmi, ulusal Türk sinemasının ürünü sayılır.

Türk sinemasının güçlenmesi, ulusal sinema kavramının, toplumun bütün katmanında paylaşılan bir özlem olmasına, halkın olduğu kadar devletin ve aydınların da bu kavrama birliğiyle katkıda bulunmasına bağlıdır.

3. Sinema sanatını, kendi toplumumuzun gerçeğini, öncelikle kendi kültür değerlerini ağından tanıma ve tanıtmaya önemli bir aracı sayan kişi için, Türkiye'de ulusal sinemanın kurulmasına karşı olmak, bağimsiz bir Türk ulusu ve kültüründen yana olmamakla birdir.

8. Sermaye darlığı ve devletin ilgisizliği, sinemamızdaki ekonomik düzensizliği en belirleyici sebeplerdir. Bu düzensizliğin çetiri kısıtlamaları sınırlılık gelişme şartlarımızı, deneme imkânlarımızın çok yünden sınırlamaktadır. Batıdaki sinema sanatçıları, şartlarını dayadıkları dev sermayelerin, uluslararası reklam ağlarının, temsil ettikleri ülkelerin siyasi ve kültürel nüfuzunun sağladığı peşin garantilerle yola çıkarken, Türk sinemacıları, profesyonel sinemanın gerektirdiği en orta halli gelişme şartlarına, teknik araç ve gereklere sahip olmaktan uzaktır. (Bir takım çevrelerce, Türk sinemasına sık sık örnek gösterilen, Batıdaki o kadar büyük sanat filmlerinin doğramacılık masrafları bile göğünlak bir Türk filmi maliyetinden fazladır.) Türk sinemasının gelişmesi için kendi bünyemize uygun akıcı bir ekonomik düzen kurulması şarttır. Bu düzenin kurulmasında devletin payı büyük olacaktır.

4. Sansür kurulumunun işlevi, ulusal sinema ilkesinin temel gereklerine göre yeniden ele alınıp gözden geçirilmelidir.

5 — Basın, radyo ve yabancı sinema aracılığıyla sürekli olarak ve oldukça gelişmiş şekilde yerli kültürümüzün gelişen Batılı toplumların kitle sanatları, sembolleri, modelleri halkımızda göçünluk zorlamalı bir şartlandırma yaratmaktadır. Yerli film seyircisi bu şartlandırmanın dışında değildir. Yerli sinemamız, halkımızın mahi olmayan dış kültür etkilerini, göçünluk yetersiz gelişide de olsa, yerli bir yorumla hazmetmeye çalışmaktadır. (Aksi halde, yabancı film

karşısında yerli bir alternatif olmaktan zaten çıkar, ekonomik ve sosyal varlık sebebiyle de kendiliğinden yitirmiş olurdu.) Dış kültür etkisindeki çeşitli şartlandırmalar, yerli film seyircimizi iki kategoriye ayırmış bulunmaktadır. Buna bağlı olarak sinemamızda «büyük şehir için film», «Anadolu için film» ayrımı doğmuştur. Birincisi popüler Batı modalarına daha dönük, ilkinisi yerli zevklere ve konulara daha bağlı karakterler göstermektedir. (Anadolunun en benimsediği oyuncu olan bir Yılmaz Güney'in filmlerinin, «Güney salon erkeği» görünüşü taşın-yor» gerekçesiyle Beyoğlu sinemalarına girmeyiş, gerçek sanat eseri olduğu halde, konusunu Anadolu folklorundan alan bir «Kızılrmak Karakoyun» filminin Beyoğlu sinemalarında, büyük karşı koymalar sonucunda en elverişsiz şartlarla oynatılması bu ayrımın tipik örnekleridir.)

6, 7. Bir kısım aydın sinemacılar, sinema alanında kuramsız devrim olamayacağını çoktan kavramışlardır. Türk sinemasında, elverişli sosyal ve iktisadi ortama kavuştuğu anda önemli ürünler verecek bir kadro yetişmiştir. Bu kadro, bugünkü düzensiz şartlar altında bile, ılgıneyle kuyu kazmayı andıran maddi manevi bir çile karşısında güçlü ürünler verebildiğini isbat etmiştir.

8 — Bizde Batı sinemasının estetik özelliklerinin sosyolojik açıdan incelenmesi daima ihmal edilmiştir. Bu yüzden, Batı filmlerindeki anlatım özelliklerinin nasıl sosyal kültürel özelliklere bağlı görece nitelikler taşıdığı bir türlü yeterince göz önüne alınmıyor. Kendi halkımıza dönük, toplumumuzun kendi tarihsel-sosyal özellikleriyle beslenen sinema estetiğini geliştirirken, Batı sinemasını iyi tanımak, anlamak onun bazı zorlukları ve sıkıntıları şartlandırmalarından kurtulmak, onu aşmak için bir yoldur.

Sinemada anlatım demek, doğruya doğruya yorum demektir. Anlatım, biçim olduğu kadar içerik. Dünyadaki bütün gerçek sinemacılar, konularına, görüş ve duygularına uygun anlatım ilkelerini hergiden önce kendi toplumlarının kültür iklimine dönük geliştirmişlerdir. Türk sineması için de aynı şey söz konusudur.

9. Hangi daldan olursa olsun, ulusal kültürümüzün birikmiş olan geleneksel ve çağdaş sanatları bu konuda kaynaktır. Bunlar bizi tarihinin, toplumumuzun gerçeği, halkımızın yaşantısı, kendi insanımızın duygu ve düşüncesi özellikleri ile sevgi yoluyla karşılaştırmakta zengin ipuçları taşır. Ulusal sanat ürünlerinden duygu ve sevgi yoluyla etkilenmek kadar, ilkelilerdeki özellikleri bilimsel araştırmaların yardımıyla incelemek de önemlidir. Ulusal sanat ürünlerinin çağdaş çağda, zımreden zımmeye değiken ilkelerini kavramak bizi kuru kuruya biçim tekrardan kurtarıp, devamlılığını özlü, mantığı ve yönü konusunda bilinç sağlar.

ant yayınları sunar

Stokely Carmichael

SIYAH İKTİDAR

Beyaz oğlu beyazlar yüzyıllardan beri siyah deriilleri ezdiler, somurdüler, üç ettüler... Siyah İktidar, bu ezilen insanların zulme, sömürüye başkaldırısıdır. Hareketin Lideri Carmichael bu eserde Amerikan toplumunu marksist açıdan eleştirerek Siyah İktidar'ın ne olduğunu açıklıyor. Lüks krome dört renkli ofset kapak içinde fiyatı 2,5 Lira'dır.

CHE GUEVARA

SAVAŞ ANILARI

Efsanevi ihtilalcının Küba Devrim Savaşı ile ilgili hatıralarını bir araya getiren kitap Lüks krome dört renkli ofset kapak içinde fiyatı 10 Lira'dır.

EMILE BURNS

marksizmin temel kitabı

Marksizmi içiinin köylünün, okumamış kolaylıkla anlayabileceği bir dille izah etmektedir Lüks krome dört renkli ofset kapak içinde fiyatı 5 Lira

Yayınlanan üç kitabımızın dağıtımını ANT YAYINLARI tarafından yapılmaktadır. Bayilerimiz taleplerini 27 81 00 numaralı telefonumuzu arayarak yada «ANT YAYINLARI - PK. 701 - Sirkeci - İSTANBUL» adresine yazarak bildirebilirler. ANT Dergisi aboneleri SIYAH İKTİDAR: 4 Lira, SAVAŞ ANILARI'ni 8 Lira, MARKSİZMİN TEMEL KİTABI'ni da 4 Lira fiyatla indirimli olarak alabilirler. ANT YAYINLARI, çok yakında Yazar Kemal'in ünlü eseri ORTADEREK ile Che Guevara'nın Küba Hükümeti tarafından yayınlanan Bolviya anılarını tamamını da GERİL-LA GÜNLÜĞÜ adı altında okurlarına sunacaktır.

BASKA TAHRIKE LÜZUM VAR MI?

İçişleri Bakanı Sükan, Konya Olaylarına solcuların sebep olduğundan söz etmektedir. Aşağıdaki yazıları Sükan'ın itilama arzederiz:

18 Temmuz tarihli Bugün'de Mehmet Şevket Eyyi'nin yazısından:

«Bütün anti-komünist kardeşlerimi uyanık bulanmağa davet ediyorum. Gafletle geçirilecek bir dakikanız bile yoktur. Hummalı bir şekilde hazırlanmış. Ve tetikte beklemeliyiz. Komünistler uyece uğradıklarını anlamamalıdır. İhtilal dinamizminin fitilini yakar yakmaz, Moskof uçaklarının ensesine binmeliyiz.

Bütün anti-komünist üniversite talebeleri, komünistlerle mücadelede hazır olmalıdırlar.

Önümüzdeki aylarda, büyük bir ihtimal ile tarihî hadiseler, büyük kargaşalıklar cereyan edebilir. «Bana ne!» diyenler ilk önce ezileceklerdir.

Savaş bulutları yaklaşıyor. Türkiye halkı tedbirlerini almak ve sükunetle beklemelidir.

Halk komünistlere ve yarıdakçılara öyle bir ders verecektir ki, tarihler bunu «İkinci Vak'a-i Hayriyye» diye anacaklardır.»

19 Temmuz tarihli Bugün'de «İHTAR» başlıklı yazıdan:

«Gün geçtikçe azgınlaşan komünistlerin, önümüzdeki günlerde işi daha da ilerleterek, bazı islami müesseselere fiili tecavüze geçeceklerini istihbar etmiş bulunuyoruz.

Komünistlere ve onları sinsice kışkırtan, himaye eden hainlere ihtar ediyoruz. Antikomünist hatı kuvvetleri alarında ve tetiktedir. «Dişe diş, göze göz, kana kan» kaidesine yapılan her tecavüz şiddetle karşılık görecektir. Halk kendi müesseselerini gerekirse bizzat silah da kullanarak korumasını bilir.»

McKafli'nin dostluk ölçüsü!

Saygısız ve sivri akıllı bir solcu dergi var; Türkiye İşçi Partisi'ni tutar, solun ta ucunda olduğuna başka dehlil gerekmez sanırım. Dergi «Türk Milletinin şu sırada en büyük düşmanı Amerika'dır» diyor. Yalandır, çünkü Amerika Türkiye'ye çok para, çok silah, çok harp malzemesi verdi, oturdıkları yerlere milyonlar bıraktılar, meselâ Yalova onlar yüzünden senede altı milyon, Adana yüzelli milyon lira kazanıyor. Bize yük olmuyorlar. Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye arasında hiç savaş olmamıştır. Amerika'lılar Türkiye'ye daima yardım etmişler, dostluk göstermişlerdir.

KADIRCAN KAFILI
(Tercüman - 22.7.1968)

20 Temmuz tarihli Bugün Gazetesi'nde «ANTİKOMÜNİST HALK KUVVETLERİ» başlıklı yazıdan:

«Vatanımızı, devletimizi, şeref ve istiklalimizi, ezeli ve ebedî düşmanımız Sovyet Rusya'ya satmak isteyen hainler, Amerikan düşmanlığı perdesi altında faaliyete geçmişlerdir. Elleriyle fas, ağzılarıyla küfür, her şeye saldırmaktadırlar. Türk halkına önümüzdeki günlerde büyük vazifeler düşebilir. Vatanımız tehlikededir. Halk, kendi devletini, vatanını, şeref, namus ve mukaddesatını bizzat korumak zorunda kalabilir. Mesrû âsâyiş kuvvetlerinin, yani polis ve ordunun yanında, anarşist ve vatan satıcısı komünistlere karşı çarpışmak gerektiği zaman, bir saniye bile

Hâdiselerin mes'ulü komünistlerdir!

Sabırlı taştan halk
nihayet sokağa döküldü

**Hadiseler
milletin
komünistlere karşı ilk
ve küçük bir tepkisidir...**

Anarşistler
dün Vilâyete
yürüdüler

KONYA OLAYLARINDA DA KOMÜNİST PARMACIL

(Bugün - 25.7.1968)

kaybetmeden vazife başına koşmamız. Tarihî günler yaşamaktayız. Bir kışur yıldan beri tarihte şan ve şerefle yaşayan milletimiz üç beş Moskof uşağının oyuncağı olamaz. Kutsal vazife bizi bekliyor. Solun, Hak yolda gidenler üzerine olsun!

21 Temmuz tarihli Bugün Gazetesi'nde Mehmet Şevket Eyyi'nin «İFSA EDİYORUM» başlıklı yazısından:

«Amerikan düşmanlığı buhanıdır. Sosyalistler Türkiye'yi Rusya'ya satma hareketine başlamışlardır. Uyumakla kaybedecek tek saniyemiz yoktur. İhtilal çemberi daralmaktadır.

Halkın kuracağı meşru meclisler, komiteler, gerekirse komünistlerle çarpışmağa hazır olmalıdır.

Türkiye komünist olmaya caktır.

Bir avuç Moskof veledi ve hain bunu zorla gerçekleştirmeye kalkarlarsa kan akacaktır. Akacak kanlar içinde boğulacaklardır. Milli nefret, heyecan, gayret ve lânet hisleri kabarmaktadır.

Bundan yüz kışur yıl önce Patrik Grigoryos'un kışkırttığı Bizans artkılarının cesetlerinden akan kanlar kaldırım taşlarına yayıldı ve aç köpekler tarafından yalandı. Komünistlerin sonu aynı olacaktır.

Allah bizimle beraberdir ve sonunda biz muzaffer olacağız!

22 Temmuz tarihli Bugün Gazetesi'nde Şule Yüksel Şen-

ler'in «MÜSLÜMAN KARDEŞLERE AÇIK MEKTUP» başlıklı yazısından:

«Talebelerin üniversite işgalleri ve takiben işçilerin fabrikaları işgalleri ile başlayan fiili sol hareket, kısa bir müddet sürüldükten sonra şimdi de karyumak ikinci fiili hareketiyle çıkmış bulunuyor. Bu hareketi de üçüncü, dördüncü ve beşincilerin takip edeceğine muhakkak gözüyle bakmamız icab ediyor. Hem vaziyete göre bundan sonrakiler çok daha şiddetli, sert, hatîf kanlı ve silahlı olacak.

İşte siz imanlı işçi kardeşlerim, köylü kardeşlerim, memur, esnaf ve talebe kardeşlerim. Sizler, her biriniz «Komünist İhtilali» hazırlığının şu en ateşli ve hızlı günlerinde ve solcuların bundan sonraki fiili hareketleri karşısında böyle birer arslan yürekli kahraman mücahid olarak İleri atılmalı, satılmış vatan hainlerini, eli taşlı-sopalı anarşistleri bir hamlede ezerek, menhus ve menfur planlarını başlarında parçalamalıyız.

Vatan hainliğinin cezasının ölüm olduğunu düşünürsek, halde bu memlekette komünist hayat hakkı tanımamalıyız.

Şimdi bütün sosyalistler teşkilatlıdır. Müslüman Türk kıza olmak bahtiyarlığın sosyalisti olmakla kaybetmiş ve kendilerini müslümanlıktan, Türklükten taretmiş ve sosyalist isimli komünistlere hizmetini gaye edinmiş Üniversiteli sosyalist kız talebelerin elinde dahi, memleketimizde hiç görülmemiş, sıklığı zaman insanı derhal 24 saat müddetle bayıltan hususi «gaz tabancaları» ve çeşitli silahlar var. Ve yine bu sosyalist kızlar da dahil olmak üzere bütün sosyalistler hususi «judo» dersi almışlardır. Yani bu demektir ki, judo bilen bir sosyalist kız, herhangi bir sol harekette, karşıma çıkan 15, hatîf 30 erkekli bir el-el-kol-bacak hareketiyle yere sercek ve diğerlerini de gaz tabancasıyla 24 saat hareket edemez hale getirecek parçacaktır. Gerisini siz düşünün.

Ey müslüman Türk!
Düşüştüğümüz şu elim vaziyeti

anladıktan ve hakikatin çıplak ve böylesi esef verici yüzüne vakıf olduktan sonra olsun artık uyan!

Maneviyat düşmanlarının karşısında yitmiş arslanlar gibi kahramanca kükre ve cihad bayrağını aç!

Nihayet 23 Temmuz günü Bugün Gazetesi «Halk komünistleri imha etmeğe hazır» manetli altında hareket emrini vermiştir:

«Madem ki söz sokağa dökülmüştür. Madem ki memleket meseleleri sokak nümayişleriyle halledilmek istenmektedir. Gücünü birinde yüzbinlerce kişilik halk selleri de sokağa dökülmektedir.

Komünistler sopayla mı çalıyor, halk da sopayı ele alacaktır. O zaman komünistleri halkın elinden hiçbir şey kurtarmayacaktır. Hatta ihtiyar başbeytan bile...»

Ve o gece Konya'da aldattılmış, kışkırtılmış kitleler harekete geçerek yakmışlar, yıkmışlar, vurmışlar, kan dökmüşlerdir.

Kışkırtıcı kimmiş?
Başka dekle lüzum var mı?

İmhâcî milletvekili!

Ahlaksızlar ne yapsalar kâr etmeyecektir. Komünizma, bütün dünyada ölüm terleri dökmeğe dir. Bizdeki Maoocu anarşist - komünist - sosyalist dokümentleri de ihtilalıyor, yakında tahtakurusu misali süpürülecektir.

İşte Kur'anın, Nûr'un büyük kuvveti, büyük hassası budur:

Asâyiş te'min için itaat.

Anarşist imhâcî!
ABDURRAHMAN
SEREF LAÇ

(B. Sabah - 22.7.1968)
NOT: Yukarıdaki satırların yazarı, aynı zamanda milletvekilidir.

Sıkmabaş Sûle'ye göre ANT...

Her sahifesi içiyi, köyü, esnaf, memur, talebe ve halkı hükümete, düzene, zengine, patrona ve NATO'ya karşı tahrik ve isyana teşvik edici yazılarla dolu sol cenahın en cür'ekâr neşir organı olan ANT Mecmuası, başta sosyalistler (1) Qefin Altan olmak üzere, İlhan Selçuk, İhsan Soysal ve Abdi İpekçi gibi rengi mahlûk kalem sahipleri, memleketimizde cereyan eden müessif hadiselerin başlıca müsebbibleri, kışkırtıcıları ve hazırlayıcılarıdır.

Çağaloğlu Kız Maarif Yurdu'nda yapılacak gizli bir toplantı neticesi, bu müessesenin nasıl bir sosyalist kızlar karargâhı olduğu meydana çıkacaktır. Yurt dışının edalarında ders kitaplarının yerine Marx'ın, Lenin'in, Mao'nun ve vatan haini komünist Nâzım Hikmet'in kitapları ile solcu gazeteler ve deste deste ANT mecmuaları görürsünüz.

ŞULE YÜKSEL ŞENLER
(Bugün - 22.7.1968)

ANT • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETİH NAÇI, DOĞAN ÖZJÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Sorumlu Müdür: ALPAY KARACALI • Fekihî Sekreteri: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: ÇAĞALOĞLU Gazımanşip Sokak, Emek Han. 16/51 - İSTANBUL • Telefon: 51 51 03 • Posta Kutusu 934 - SİRKECİ - İSTANBUL • Ankara temsilcisi: Tel. 13 40 26 •

Ölçü: SON SAAT. Başkı: VATAN MATBAASI • Teşve Dağıtım: NUR DAĞITIM - Çağaloğlu - İstanbul. Tel: 51 53 54 • İstanbul Dağıtım: FUAT BÜYÜK - Ankara Cad. 24 İSTANBUL, Tel: 57 50 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira. • İhtis: Sanatçı 25 Lira; yayin Hâlları yûde 50 indirimlidir. • Tek «Bütün» üyesi 5 centimlik kutsa yayin Hâlları 50 Lira'dan kabul edilmektedir...